

Informācijas atklāšanas paziņojums par 2017.gadu

2018.gada 08.jūnijā

Piemērošanas joma	3
Informācija par pārvaldības pasākumiem	4
Risku pārvaldīšana	6
Risku pārvaldīšanas struktūra	6
Ziņošanas kārtība	7
Grupas darbībai piemītošo būtisko risku apraksts	7
Kredītrisks	7
Ieguldījumi vērtspapīros	13
Kapitāla vērtspapīru riska darījumi, kas iekļauti netirdzniecības portfeli.....	14
Tirgus risks	14
Likviditātes risks	15
Operacionālais risks	16
Noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas risks (NILLTF risks)	17
Reputācijas risks	17
Darbības atbilstības risks	18
Stratēģijas un biznesa risks	18
Pašu kapitāls un kapitāla prasības	19
Minimālās kapitāla pietiekamības prasības	23
Kapitāla rezervju prasības	28
Iekšējā kapitāla pietiekamības novērtēšanas process	30
Svira	31
Neapgrūtinātie aktīvi	34
Atalgojuma politika	36

Piemērošanas joma

Informācijas atklāšanas pārskats tiek sniegts konsolidācijas grupas līmenī. AS NORVIK Banka (turpmāk tekstā – banka) ir konsolidācijas grupas mātes sabiedrība, kurai tiek piemērotas informācijas atklāšanas prasības. Informācija par konsolidācijas grupas sastāvu, kas atbilst Eiropas Savienībā apstiprinātajiem Starptautisko finanšu pārskatu standartiem ir atklāta bankas 2017.gada konsolidētajā pārskatā bankas tīmeklī www.norvik.eu. Banka un tās meitas sabiedrības (turpmāk tekstā – grupa) tiek konsolidētas pēc pilnas konsolidācijas metodes. Proporcionālās konsolidācijas metodes netiek piemērotas.

Nav nedz pastāvošu, nedz paredzamu praktisku vai juridisku šķēršļu tūlītējai pašu kapitāla elementu pārskaitīšanai vai saistību atmaksai starp mātes sabiedrību un meitas sabiedrībām.

Konsolidācijas grupas sastāvs uzraudzības mērķiem, saskaņā ar FKTK 2014.gada 26.marta noteikumiem Nr.51 "Normatīvie noteikumi par konsolidācijas metodēm un konsolidētajiem pārskatiem" uz 2017.gada 31.decembri bija sekojošs:

Komerccsabiedrības nosaukums	Reģistrācijas valsts	Reģistrācijas numurs	Daļa pamat kapitālā (%)
NORVIK LIQUIDATION UNIVERSAL CREDIT ORGANISATION CLOSED JSC	AM	NR. 14	100
NORVIK IPS AS SIF NĀKOTNES ĪPAŠUMU FONDS	LV	40003411599	100
Cecily Holdings Limited	CY	HE 275512	100
EYESURF LIMITED	CY	HE343592	100
NORVIK BANKA UK LIMITED	GB	8940522	100
NORVIK IEGULDĪJUMU PĀRVALDES SABIEDRĪBA AS	LV	40003411599	100
SPORT LEASING SIA	LV	40203018685	100
COLEUM INC LIMITED	CY	HE 372093	100
ПАО Норвик Банк	RU	1024300004739	97.75

Ieguldījumi meitas sabiedrību kapitālā neveido bankas pašu kapitāla samazinājumu.

Komerccsabiedrības, kuru atskaites tika konsolidētas, bet nav pakļautas konsolidācijas uzraudzībai:

Komerccsabiedrības nosaukums	Reģistrācijas valsts	Reģistrācijas numurs	Daļa pamat kapitālā (%)
NORVIK APDROŠINĀŠANAS BROKERIS SIA	LV	40003950355	100
A5 & M3 SIA	LV	40103713508	100
ACTON SIA	LV	40103220030	100
Alfa Timber SIA	LV	50103384551	100
BALTIJAS NAFTAS GRUPA SIA	LV	50103484321	100
CITY ESTATES SIA	LV	40103219898	100
EKO FORUMS PLUS SIA	LV	40003884083	100
KRASTA SIA	LV	40103669801	100
LANORA SIA	LV	40103214316	100
LAT ESTATE SIA	LV	40103214388	100
MAGNUM ESTATE SIA	LV	40103295514	100
Preses nams Baltija OOO (ООО Пресес Намс Балтия)	BY	192241788	99
Preses nams Baltija OOO (ООО Пресес Намс Балтия)	RU	1107746214245	99.9
MERKURS RIGANTE PLUS SIA	LV	40103283110	100
NBT1 ENERGY SIA	LV	40103688179	100
NBT3 ENERGY SIA	LV	40103696477	100
NBT AGRO SIA	LV	40103692121	100
NBT AGRO2 SIA	LV	40103217168	100
NBT ENERGY SIA	LV	40103680940	100
OSTAS 1 SIA	LV	40003934350	100
PALETES SIA	LV	40003370229	100
PILNSKALNA 911 SIA	LV	40103667035	100
PNB PRINT SIA	LV	40103219845	100
RELOCATION SIA	LV	40103220079	100
SOLUM ESTATE SIA	LV	40103295641	100
VISALIA SIA	LV	40103220115	100
WINERGY SIA	LV	40103194486	100
UKU investments SIA	LV	40103551673	100
NORWIND SIA	LV	40103966460	100
TRUST HOLDING SIA	LV	40003769469	100
IKSOV CJSC	AM	286.120.05894	100
Lan ltd	AM	286.110.06690	100
LANDOWNER OOO	RU	1057747139306	100

Орион ООО	RU	5077746753497	99.9999975
DAYS SIA*	LV	50103219851	0
LANATA SIA *	LV	40103214284	0
MADORA SIA *	LV	40103214354	0
SERENITY SIA*	LV	40103296045	0

* Sabiedrība iekļauta bankas konsolidācijas grupā, jo banka to kontrolē saskaņā ar SFPS 10 sesto paragrafu.

Informācija par pārvaldības pasākumiem

Padomes un Valdes locekļu piemērotības un dažādības nodrošināšanai bankā ir izveidots normatīvais dokuments "Bankas Padomes un Valdes locekļu un bankas darbinieku, kas pilda pamatfunkcijas, novērtēšanas Procedūra".

Procedūra nosaka kārtību un regularitāti, kādā tiek novērtēti Padomes un Valdes locekļu un darbinieku, kas pilda pamatfunkcijas piemērotību attiecīgajam amatam, zināšanas, prasmes un pieredzes atbilstība attiecīgajam amatam, darba sniegums, Padomes un Valdes locekļu kolektīvās pieredzes un zināšanu līmenis. Novērtēšanas rezultātā tiek noteiktas pilnveides jomas Padomes un Valdes locekļiem, kā arī darbiniekiem, kas pilda pamatfunkcijas.

Procedūra izstrādāta saskaņā ar FKTK ieteikumiem Nr.166 „Ieteikumi valdes un padomes locekļu un personu, kas pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšanai”, FKTK noteikumiem Nr.233 „Iekšējās kontroles sistēmas izveides normatīvie noteikumi” un Nr.112 „Licenču kredītiestādes un krājaizdevu sabiedrības darbības veikšanai izsniegšanas, atsevišķu kredītiestāžu un krājaizdevu sabiedrību darbību reglamentējošo atļauju saņemšanas, dokumentu saskaņošanas un informācijas sniegšanas normatīvie noteikumi”.

Valdes locekļu atlases procesu veic bankas Padome pilnā sastāvā, izpildot Izvirzīšanas komitejas pienākumus, atlases gaitā ņemot vērā attiecīgās Padomes un Valdes kolektīvās zināšanas, prasmes, pieredzi un dažādību, kā arī iespēju robežās nodrošina pietiekamu dzimumu pārstāvniecību. Bankas Padome, veicot Izvirzīšanas komitejas pienākumus, nodrošina, ka bankas Padomes un Valdes lēmumu pieņemšanā nedominē kāda atsevišķa persona vai neliela personu grupa, kas kaitētu grupas interesēm kopumā.

Bankā ir noteikts, aprakstīts un tiek veikts piemērotības amatam novērtēšanas process, pieņemot darbā jaunus vadības struktūru locekļus, kā arī ikgadējais bankas Padomes, Valdes locekļu un personu, kas pilda pamatfunkcijas grupā, zināšanu, prasmju un kompetenču novērtēšanas process.

Padomes un Valdes locekļu un darbinieku, kas pilda pamatfunkcijas Piemērotības un Darbības novērtēšana un tā rezultāti tiek izskatīti un dokumentēti bankas Padomes sēdē. Bankas Padome ir atbildīga par Padomes un Valdes locekļu, kā arī darbinieku, kas veic pamatfunkcijas, Piemērotības un Darbības novērtēšanu. Bankas Padome ir kolektīvi atbildīga par bankas Padomes priekšsēdētāja Piemērotības un Darbības novērtēšanu.

Piemērotības novērtēšana Padomes un Valdes locekļiem tiek organizēta veicot Piemērotības novērtēšanu attiecīgajam amatam un tā var būt:

Sākotnējā:

- izvirzot amatam jaunu kandidātu vai pirms amata pienākumu izpildes uzsākšanas;
- ar bankas Padomes piekrišanu pēc iecelšanas amatā iespējami īsākā termiņā, taču ne vēlāk kā 6 (sešu) nedēļu laikā no iecelšanas brīža.

Atkārtota:

- tiek veikta ne retāk, kā vienu reizi 3 (trijos) gados, kā arī gadījumos, ja tas kļūst nepieciešams noteiktu apstākļu vai notikumu iestāšanās dēļ, tajā skaitā:
- ja Padomes/Valdes loceklis tiek pārvēlēts/atkārtoti iecelts savā amatā,
- tiek veiktas izmaiņas Padomes/Valdes locekļa veicamajos pienākumos,
- mainās Padomes/Valdes pienākumu veikšanai nepieciešamās kompetences.

Padomes un Valdes locekļu Piemērotības un Darbības novērtēšana tiek veikta pēc šādiem kritērijiem:

- zināšanu, prasmju un pieredzes apmēra, kas nepieciešams, lai persona varētu tik novērtēta kā pietiekami kompetenta, atbilstība Amata aprakstos pienākumos un FKTK ieteikumos noteiktajam;
- izglītības līmeņa un kvalifikācijas atbilstība Dienesta pienākumu prasībām;
- profesionālās darba pieredzes atbilstība Dienesta pienākumu prasībām;
- teorētiska un praktiska pieredze stratēģiskās plānošanas jautājumos;
- teorētiska un praktiska pieredze risku pārvaldīšanas jautājumos;
- iepriekšējo un pašreizējo amatu iestādēs vai citās komercsabiedrībās ietekme un pieredzes atbilstība Dienesta pienākumos noteiktajam;
- atbilstība nevainojamas reputācijas kritērijiem;
- spēja pietiekami daudz laika veltīt amata pienākumu veikšanai;

- spēja pieņemt neatkarīgus lēmumus.

Ja veicot Piemērotības novērtējumu novērtēšanu, tiek secināts, ka persona nav piemērota ievēlēšanai (iecelšanai) par Padomes vai Valdes locekli, tad lēmuma pieņemšanai par tālāko rīcību tiek ņemta vērā konkrētā situācija un Padomes vai Valdes locekļa neatbilstības iemesli. Banka var veikt atbilstošus kolektīvos pasākumus, t.sk. pienākumu precizēšanu vai pārdali starp Padomes un Valdes locekļiem, noteiktu personu aizstāšana, atsevišķu vai visu Padomes un Valdes locekļu apmācība, lai nodrošinātu pietiekamu Padomes un Valdes kolektīvo kvalifikāciju un pieredzi.

Kolektīvā Darbības novērtēšana tiek veikta Padomes un Valdes sastāvam vismaz reizi gadā un nosaka nepieciešamos kolektīvās pieredzes un zināšanas līmeņus, t.i. vismaz viena Padomes vai Valdes locekļa vērtējuma rezultātiem katrā darbības jomā ir jāatbilst vērtējumam „atbilst”.

Ja Padomes vai Valdes kolektīvā pieredze un zināšanas neatbilst prasībām, tiek noteiktas pilnveidojamās jomas. Banka nodrošina bankas Padomes un Valdes kolektīvi pietiekamu pieredzi un zināšanas par visiem būtiskajiem darbības veidiem un riskiem, radot iespēju nepieciešamības gadījumā saņemt konsultāciju tādās jomās kā finanses, grāmatvedība un revīzija, aizdevumu izsniegšana, maksājumu sistēmas, stratēģiskā plānošana, pārvaldība, risku pārvaldīšana, iekšējās kontroles funkcijas un atbilstības likumi, noteikumi un standarti.

Risku pārvaldīšana

Grupas darbība ir pakļauta dažādiem riskiem, un grupas panākumi ir atkarīgi no risku efektīvās pārvaldīšanas, atbilstošās novērtēšanas un pastāvīgās uzraudzības. Risku stratēģija, kas ir apstiprināta grupā, balstās uz konservatīvās pieejas risku pārvaldīšanā, mērenu risku uzņemšanas vēlmi un piesardzīgu risku pārvaldīšanas metožu pielietojumu. Kā rezultātā riskam pakļautajiem aktīviem ir jābūt pietiekami diversificētiem, tirgus riskiem ierobežotiem, operacionālajiem riskiem ir jābūt minimāliem, un likviditātes riskam pārvaldāmam. Šo risku pārvaldīšanas nolūkos, kas ietver sevī risku noteikšanu, novērtēšanu un kontroli, grupa izstrādā attiecīgas risku pārvaldīšanas politikas, kuru pamatuzdevums ir risku stratēģijā noteikto mērķu sasniegšana.

Risku pārvaldīšanas struktūra

Valde uzņemas galveno atbildību par risku identifikāciju un kontroli.

Padome

Padome izskata un apstiprina risku pārvaldīšanas politikas.

Valde

Valde ir atbildīga par kopējo pieeju risku pārvaldīšanā, kā arī par risku pārvaldīšanas principu un struktūru izveidošanu, metodiku un procedūru apstiprināšanu, lai nodrošinātu risku pārvaldīšanas politiku īstenošanu. Valde nosaka limitus atklātajām ārvalstu valūtas pozīcijām un ierobežojumus lielajiem riska darījumiem.

Aktīvu un Pasīvu komiteja

Aktīvu un Pasīvu komiteja ir atbildīga par aktīvu un pasīvu pārvaldīšanas kontroli, tā nosaka limitus darījuma partneriem un vērtspapīru emitentiem, kā arī nosaka depozītu cenu veidošanu. Komiteja pārvalda likviditāti, procentu likmju un ārvalstu valūtas riskus un pieņem lēmumu par uzkrājumu veidošanu aktīviem ar vērtības samazinājumu un/vai to norakstīšanu.

Kredītu komitejas

Kredītu komitejas ir atbildīgas par riska darījumu apstiprināšanu savu pilnvaru ietvaros un kredītu portfeļa kvalitātes analīzi.

Neprofila aktīvu pārvaldīšanas komiteja

Neprofila aktīvu pārvaldīšanas komiteja ir atbildīga par jautājumiem, kas saistīti ar Bankas pārņemtajiem aktīviem (piemēram: nekustamais īpašums, komercīpašums u.c.).

Risku direktors

Risku direktors ir atbildīgs par visaptverošās risku kontroles funkcijas veikšanu, risku pārvaldīšanas sistēmas uzraudzību un visu bankas struktūrvienību darbību, kuras saistītas ar risku pārvaldīšanu, koordināciju.

Risku pārvaldīšanas nodaļa

Risku pārvaldīšanas nodaļa ir atbildīga par risku pārvaldīšanas sistēmas izveidošanu: darbībai piemītošo risku identifikāciju, novērtēšanu un pārskatu par riskiem sagatavošanu. Nodaļas analītiķi novērtē un uzrauga darījuma partneru un vērtspapīru emitentu kredītpēju. Šī struktūrvienība nodrošina kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveidi.

Resursu pārvaldīšanas nodaļa

Resursu pārvaldīšanas nodaļa ir atbildīga par likviditātes pārvaldīšanu un norēķinu veikšanas nodrošināšanu.

Kapitāla tirgus pārvalde

Kapitāla tirgus pārvalde ir atbildīga par valūtas riskiem un valūtas maiņas operācijām, par brokeru pakalpojumiem, kā arī par bankas vērtspapīru portfeļa pārvaldīšanu.

Atbilstības uzraudzības pārvalde

Atbilstības uzraudzības pārvalde ir atbildīga par darbības atbilstības riska identificēšanu, novērtēšanu un pārvaldīšanu. Šī struktūrvienība nodrošina darbības atbilstības un klientu un finanšu darījumu atbilstības uzraudzības procesa veikšanu un uzraudzību.

Iekšējā audita dienests

Iekšējā audita dienests katru gadu pārbauda riska pārvaldīšanas procesus, izmeklē gan politiku un procedūru piemērotību, gan to atbilstību iekšējām un ārējām prasībām. Visu pārbaūžu rezultātus Iekšējais Audits apspriež ar

vadību un ziņo par iegūtajiem datiem un rekomendācijām Padomei, Valdei un attiecīgajām struktūrvienībām. Iekšējais audits pārbauda šo rekomendāciju ieviešanu un izpildi.

Lai nodrošinātu finanšu risku kontroli un pārvaldīšanu, grupas Valde un Padome apstiprina Kredītu politiku, Investīciju politiku, Likviditātes un likviditātes riska pārvaldīšanas politiku un Finanšu risku pārvaldīšanas un kontroles politiku attiecībā uz būtiskiem riskiem, t.i. likviditātes risks, kredītrisks un tirgus risks, kā arī citus dokumentus, kas regulē izveidoto grupas finanšu riska pārvaldīšanas sistēmu. Citiem nefinanšu riskiem arī ir noteiktas attiecīgo risku pārvaldīšanas politikas.

Ziņošanas kārtība

Vadībai un risku pārvaldīšanā iesaistītajām struktūrvienībām regulāri tiek ziņots par darbības rezultātiem un darbībai piemītošajiem riskiem, sagatavojot ikdienas, iknedēļas, ikmēneša, ikceturkšņa, pusgada un gada pārskatus.

Bankas Padomei un Valdei katru mēnesi tiek ziņots par bankas darbības finanšu, likviditātes un kapitāla pietiekamības rādītājiem, katru ceturksni - par grupas darbības finanšu un kapitāla pietiekamības rādītājiem.

Vismaz reizi gadā iekšējās kapitāla novērtēšanas procesa ietvaros (ICAAP) Padomei un Valdei tiek ziņots par visu būtisko riska pārvaldīšanas sistēmu: kvalitāte, veiktie un plānotie pasākumi uzlabošanai, par kapitāla pietiekamību, kā arī par veiktajiem risku stresa testiem, analizējot iespējamu notikumu ietekmi uz grupas un bankas kapitāla pietiekamības un likviditātes līmeni.

Par veiktajiem stresa testiem ar biežāko regularitāti tiek ziņots Valdei un/vai risku pārvaldīšanā iesaistītajām struktūrvienībām: par kredītriska stresa testiem: reizi pusgadā, par tirgus riskiem: reizi mēnesī, par likviditātes risku: reizi nedēļā.

Operatīvai risku kontrolei tiek iesniegti sekojoši pārskati:

- Valdei un risku pārvaldīšanā iesaistītajām struktūrvienībām:

- ikmēneša pārskats par finanšu un operacionālo risku un par kapitāla pietiekamību;
- ikceturkšņa kredītportfeļa pārskats un kredītportfeļa dinamika;

-risku pārvaldīšanā iesaistītajām struktūrvienībām:

- iknedēļas pārskats par ieguldījumiem vērtspapīros;
- iknedēļas un ikdienas pārskati par likviditāti.

Noteikto limitu un ierobežojumu kontrole notiek ikdienā, par ievērošanu tiek ziņots attiecīgajos regulārajos pārskatos, bet par notikušiem pārkāpumiem nekavējoties tiek ziņots Valdei.

Grupas darbībai piemītošo būtisko risku apraksts

Par būtiskiem tiek uzskatīti sekojošie risku veidi:

- kredītrisks
- tirgus risks
- likviditātes risks
- koncentrācijas risks
- operacionālais risks
- darbības atbilstības un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks
- reputācijas risks
- stratēģijas un biznesa risks

Kredītrisks

Kredītrisks ir risks, kā rezultātā grupai vai bankai var rasties zaudējumi gadījumā, ja aizņēmējs vai darījuma partneris nevarēs vai atteiksies pildīt līgumā noteiktās saistības. Grupa un banka pārvalda kopējo kredītrisku, kurā ietilpst arī valsts risks, saskaņā ar Finanšu risku pārvaldīšanas un kontroles politiku, Kredītu politiku un Valsts riska pārvaldīšanas politiku.

Grupās un bankas kredītriska pārvaldīšanas Misija un Stratēģija ir sekojoša:

- 1) darboties atbilstoši konservatīvai kredītu politikai ar mērķi pilnībā segt savus riskus,
- 2) nodrošināt pieņemamu riska un ieņēmumu attiecību, finanšu jomā uzturēt stabilu bankas imidžu,
- 3) lokalizēt kredītu riskus, veicot kredītu ar paaugstinātu risku apjoma samazināšanu,
- 4) izsniegt kredītus uzticamiem aizņēmējiem,
- 5) veikt darījumus ar drošiem darījuma partneriem.

Bankas Misijas un Stratēģijas noteiktie mērķi attiecībā uz kredītrisku tiek atspoguļoti un detalizēti apskatīti:

- bankas Kredītu politikā, kas regulē kredītēšanas procesus bankā, kā arī nodrošina kvalitatīvu un ienesīgu bankas Kredītu portfeļa izveidi;
- bankas Investīciju politikā, kas reglamentē investīciju portfeļa veidošanu un pārvaldīšanu, tā pārvērtēšanu, kā arī investīciju pārvaldīšanas organizatorisko struktūru, risku ierobežošanas un kontroles pasākumus;

Veicot kredītriska pārvaldīšanu, grupa nodrošina kredītriska mērīšanu, novērtēšanu un pārraudzību. Izveidotā kredītriska pārvaldīšanas sistēma balstās uz sekojošiem pamatelementiem:

- 1.elements – Kredītriska novērtēšanas metožu esamība. Bankā tiek izstrādātas un konsekventi piemērotas aizņēmēju finanšu stāvokļa novērtēšanas metodikas,
- 2.elements – Lēmumu par kredītu piešķiršanu pieņemšanas kārtība. Lēmumi par kredīta piešķiršanu tiek pieņemti koleģiāli un pilnvaru limiti sadalīti dažādos līmeņos pēc atbildības,
- 3.elements – Kredītu portfeļa un investīciju portfeļa diversifikācija, t.i. koncentrācijas limitu un ierobežojumu noteikšana, kas tiek uzskatīts par instrumentiem kredītriska mazināšanai un potenciālo zaudējumu novēršanai,
- 4.elements – Noteikto limitu un ierobežojumu ievērošanas uzraudzība,
- 5.elements – Pietiekama uzkrājumu apjoma izveidošana paredzamo zaudējumu segšanai, kuri bankai varētu rasties veicot kredītu operācijas. Izveidotie uzkrājumi tiek uzskatīti par instrumentu, kas nākotnē ļautu bankai kompensēt iespējamus zaudējumus, kurus varētu radīt kredītu operāciju veikšanas riski, un tādā veidā netiktu negatīvi ietekmēta bankas finansiālā stabilitāte.

Kredītriska pārvaldīšanas sistēmā ietilpst aizņēmēju, emitentu un darījuma partneru kredītriska novērtēšanas metožu apstiprināšana, aktīvu un ārpusbilances saistību regulāra novērtēšana.

Grupa un banka nosaka šādus galvenos kredītu piešķiršanas kritērijus:

- atbilstība Kredītu politikai;
- kredīta mērķis ir skaidrs un saprotams;
- kredīta lēmums ir balstīts uz veikto analīzi, ņemot vērā klienta iekšējo kredītu reitingu;
- kredīta summai jāatbilst aizņēmēja spējai to atmaksāt;
- kredīta atmaksas pamata avots ir naudas plūsma no aizņēmēja saimnieciskās darbības, darba atalgojums un citi līdzīgi ienākumi;
- kredīta nodrošinājums ir uzskatāms par kredītrisku mazinošu faktoru ar atbilstošu likviditāti un ir pietiekams pēc satura un vērtības;
- aizņēmējs nodrošina līdzdalību projekta finansējumā atbilstoši riska pakāpei;
- kredīta cenai jāsedz izmaksas un jākompensē risks, ko banka uzņēmusies.

Kredīta piešķiršanas gadījumā galvenais novērtēšanas kritērijs ir klienta kredītspēja. Pirms lēmuma pieņemšanas par riska darījuma veikšanu, grupas un bankas rīcībā ir jābūt aizņēmēja vai darījuma partnera kredītriska novērtēšanas visaptverošai un drošai informācijai.

Lēmumu par kredīta piešķiršanu pieņem attiecīgā Kredītu komiteja (savu pilnvaru ietvaros), balstoties uz Kredītu speciālista sagatavotu kredītu rekomendāciju un slēdzieniem no Risku pārvaldīšanas nodaļas, Juridiskās nodaļas, Drošības nodaļas un nodrošinājumu eksperta.

Kā viens no kredītriska mazināšanas elementiem, tiek pieņemts nodrošinājums. Nodrošinājuma veidi un to novērtēšanas metodes ir noteiktas Kredītu politikā un attiecīgās procedūrās. Galvenie nodrošinājuma veidi ir nekustāmā īpašuma hipotēka, kompāniju aktīvu (t.sk. pamatlīdzekļu, krājumu un debitoru) komercķīla.

Grupa un banka pastāvīgi veic aizņēmēju kredītspējas uzraudzību, kā arī nodrošina ķīlas pietiekamību un tā patiesās vērtības noteikšanu.

Aizdevumu kvalitātes uzraudzīšanai Kredītu speciālisti regulāri sniedz uz strukturētās analīzes pamata sagatavotus ziņojumus, koncentrējoties uz korporatīvo klientu biznesu un finansiālajiem rādītājiem. Uz uzraudzības rezultātu pamata tiek veidots kontrolsaraksts, kas tiek iesniegts Kredītu komitejai. Privātpersonu ekspozīciju uzrauga, izmantojot, galvenokārt, kavējumu analīzi. Visas būtiskas ekspozīcijas klientiem, kam pasliktinās kredītspēja, izskata arī Valde.

Darījuma partnera kredītrisks rodas darījumos ar finanšu instrumentiem. Pirms jebkura darījuma slēgšanas banka izvērtē darījuma partnera kredītspēju saskaņā ar atbilstošu metodiku un regulāri veic darījuma partneru finanšu stāvokļa monitoringu. Darījuma partnera kredītriska mazināšanai banka nosaka katram darījuma partnerim limitus darījumu veidiem, termiņiem un apjomiem, un var pieņemt nodrošinājumu. Risku pārvaldīšanas nodaļa kontrolē gan noteikto limitu ievērošanu, gan arī noteikto limitu atbilstību pieņemtajam riskam.

Pārvaldot kredītrisku tiek ņemts vērā arī koncentrācijas risks. Koncentrācijas risks rodas no liela apmēra riska darījumiem ar klientiem vai savstarpēji saistītu klientu grupām vai riska darījumiem ar klientiem, kuru kredītspēju

nosaka viens kopīgs riska faktors (piemēram, tautsaimniecības nozare, ģeogrāfiskais reģions, valūta, kredītriska mazināšanas instruments). Grupa un banka sadala un kontrolē kredītrisku, nosakot koncentrācijas limitus pieņemamajam riskam katram aizņēmējam, savstarpēji saistītu aizņēmēju grupām, tautsaimniecības nozarēm, kredītu produktiem un nodrošinājuma veidiem.

Kredītriska limiti tiek nepārtraukti uzraudzīti un regulāri tiek pārskatīti ar attiecīgu lēmējinstītūciju lēmumu.

Sekojošajā tabulā ir atspoguļots grupas riska darījumu sadalījums pa reģioniem uz 2017.gada 31.decembri:

Kategorijas	Latvija	OECD valstis	Pārējās valstis	Kopā
EUR'000				
Centrālās valdības vai centrālās bankas	127 409	82 158	29 116	238 683
Daudzpusējās attīstības bankas	-	-	5 840	5 840
lestādes	527	39 752	6 117	46 396
Komerscābiedrības	68 788	857	76 472	146 117
Privātpersonas vai MVU	3 317	6	4	3 327
Riska darījumi, kuros netiek pildītas saistības	16 915	3	64 282	81 200
Kolektīvu ieguldījumu uzņēmumi ("KIU")	4 995	-	5 102	10 097
Kapitāla vērtspapīru riska darījumi	55 797	3 846	29 090	88 733
Citi riska darījumi	62 911	17 841	206 238	286 990
Kopā	340 659	144 463	422 261	907 383

Sekojošajā tabulā ir atspoguļots grupas riska darījumu riska darījumu koncentrācija sadalījumā pa nozarēm vai darījumu partneru veidiem uz 2017.gada 31.decembri:

Kategorijas	Kredīties- tādes	Privātperso- nas	Transports	Tirdzniecība	Finanšu pakalpojumi	Apstrādes rūpniecība	Celtniecība	Vispā- rēja valdība	Citi	Kopā
EUR'000										
Centrālās valdības vai centrālās bankas	117 040	-	-	-	-	-	-	121 643	-	238 683
Daudzpusējās attīstības bankas lestādes	5 840 46 396	-	-	-	-	-	-	-	-	5 840 46 396
Komerksabiedrības	8 088	4 744	2 571	466	38 350	52 789	3 857	-	35 252	146 117
Privātpersonas vai MVU	-	3 327	-	-	-	-	-	-	-	3 327
Riska darījumi, kuros netiek pildītas saistības	-	1 976	9 398	131	55 984	265	2	-	13 444	81 200
Kolektīvu ieguldījumu uzņēmumi ("KIU")	-	-	-	-	10 097	-	-	-	-	10 097
Kapitāla vērtspapīru riska darījumi	-	-	-	-	29 884	18 802	-	-	40 047	88 733
Citi riska darījumi	1 047	121	-	-	11 801	-	-	-	274 021	286 990
Kopā	178 411	10 168	11 969	597	146 116	71 856	3 859	121 643	362 764	907 383

Sekojošajā tabulā ir atspoguļots grupas riska darījumu sadalījums pēc atlikušā termiņa uz 2017.gada 31.decembri:

Kategorijas	Līdz 1 mēnesim	1-3 mēneši	3-6 mēneši	6 mēneši - 1 gads	Ilgāk par gadu	Cits	Kopā
EUR'000							
Centrālās valdības vai centrālās bankas	221 978	-	-	-	-	16 705	238 683
Daudzpusējās attīstības bankas lestādes	5 840 46 396	-	-	-	-	-	5 840 46 396
Komerksabiedrības	30 439	2 041	5 240	21 582	85 746	1 069	146 117
Privātpersonas vai MVU	828	36	61	200	2 194	8	3 327
Riska darījumi, kuros netiek pildītas saistības	1	-	-	7 543	56 017	17 639	81 200
Kolektīvu ieguldījumu uzņēmumi ("KIU")	-	-	-	-	10 097	-	10 097
Kapitāla vērtspapīru riska darījumi	-	-	-	-	-	88 733	88 733
Citi riska darījumi	20 995	205 043	-	445	4 311	56 196	286 990
Kopā	326 477	207 120	5 301	29 770	158 365	180 350	907 383

Banka ne retāk kā reizi ceturksnī un katru reizi, ja bankas rīcībā nonāk kāda informācija, kas norāda, ka notikusi būtiska kāda kredīta kvalitātes pasliktināšanās, veic bankas Kredītu portfeļa un debitoru parādu klasifikāciju ar mērķi – novērtēt izsniegto kredītu un galvojumu kvalitāti un riska pakāpi, aprēķināt nepieciešamo speciālo uzkrājumu un paredzamo zaudējumu apjomu.

Kredītu novērtēšanu veic bankas Kredītu komitejas un Aktīvu un pasīvu komiteja. Komitejas ievēro konservatīvisma un piesardzības principus savos spriedumos un vērtējumos – nesamazināt aktīvu un ienākumu lielumu vai nepalielināt saistību un izdevumu lielumu, lai finanšu pārskats nezaudētu savu uzticamības kvalitāti.

Aktīvu un pasīvu komiteja pieņem lēmumu par uzkrājumu veidošanu.

Kredītu kvalitātes novērtēšanu veic novērtējot katru kredītu, t.i. individuāli, vai apvienojot grupās kredītus ar līdzīgiem kredītriska parametriem.

Nosakot kredīta kvalitāti, banka novērtē tās vērtības samazināšanās risku.

Vērtības samazināšanās risks – ir risks vai noteiktība, ka kāda daļa no procentiem, vai finanšu aktīva pamatsummas netiks atmaksāta pilnā apmērā.

Vērtības samazināšanos aprēķina:

- individuāli vērtējamiem kredītiem – kā starpību starp kredīta uzskaites vērtību un nākotnes naudas plūsmas vērtību, kas ir diskontēta, izmantojot kredīta sākotnējo faktisko procentu likmi (*original effective interest rate*);
- nenodrošinātiem patēriņa kredītiem – tiek pielietota par gadu uzkrātā nokavējuma migrācijas statistika.

Par nokavētajiem kredītiem (*past due*) uzskata tos kredītus, pamatsummas vai procentu maksājumus, kuri tiek kavēti ilgāk par 15 dienām.

Banka/grupa klasificē individuāli vērtējamus kredītus un debitoru parādus, atkarībā no tās kvalitātes, sekojoši:

- nenokavētie, ar nesamazinātu vērtību kredīti, kuriem nav nokavējumu, nav izveidoti individuālie speciālie uzkrājumi pamatsummai, tiek uzskatīti par kredītiem **bez vērtības samazinājuma** (*not impaired*);
- nokavētie, bet ar nesamazinātu vērtību kredīti, kuriem ir nokavējumi, bet nav izveidoti speciālie uzkrājumi kredītu pamatsummām, tiek uzskatīti par kredītiem **bez vērtības samazinājuma** (*not impaired*);
- kredīti, kuriem tiek izveidoti individuālie speciālie uzkrājumi kredītu pamatsummām, tiek uzskatīti par kredītiem **ar vērtības samazinājumu** (*impaired*).

Pamatojoties uz vērtības samazināšanas aprēķināšanas metodi viendabīgo kredītu kopumam, **nenodrošinātiem patēriņa kredītiem**, tiek pielietota šāda klasifikācija:

		Pazīmes	
vērtējams kredītu grupā	Bez nokavējumiem un bez uzkrājumiem (<i>nether past due nor impaired</i>)	nav nokavējumu	<i>not impaired</i>
	Ar nokavējumiem, bet bez vērtības samazinājuma (<i>past due but not impaired</i>)	ja nokavējums nepārsniedz 30 dienas	<i>not impaired</i>
	Ar vērtības samazinājumu (<i>impaired</i>)	ja nokavējums pārsniedz 30 dienas ar nokavējumu < 180 dienām	<i>impaired</i>
individuāli vērtējams	Ar vērtības samazinājumu (<i>impaired</i>)	ja nokavējums pārsniedz 180 dienas	<i>impaired</i>

Kredītu kvalitātes pasliktināšanās rezultāts jeb zaudējums no vērtības samazināšanās finanšu atskaitēs atspoguļojas, veidojot **speciālos uzkrājumus**. Vērtības samazināšanās rezultātā radusies zaudējumu summa tiek atzīta atskaites perioda peļņas un zaudējumu pārskatā.

Sekojošajā tabulā ir atspoguļota grupas kavētu riska darījumu klasifikācija pēc termiņiem uz 2017.gada 31.decembri:

EUR'000	Bruto uzskaites vērtība					
	≤ 30 dienas	> 30 dienas ≤ 60 dienas	> 60 dienas ≤ 90 dienas	> 90 dienas ≤ 180 dienas	> 180 dienas ≤ 1 gads	> 1 gads
Aizņēmumi	84 467	15 171	6 744	13 146	2 904	14 499
Parāda vērtspapīri	-	-	-	-	-	-
Kopējie riska darījumi	84 467	15 171	6 744	13 146	2 904	14 499

Sekojošajā tabulā ir atspoguļota grupas riska darījumu kredītkvalitāte sadalījumā pa riska darījumu kategorijām un instrumentiem uz 2017.gada 31.decembri:

	Bruto uzskaites vērtība		Specifiskā kredītriska korekcija	Neto vērtība
	Riska darījumi, kuros netiek pildītas saistības	Riska darījumi, kuros tiek pildītas saistības		
EUR'000				
Centrālās valdības vai centrālās bankas	-	238 683	-	238 683
Reģionālās pašvaldības vai vietējās pašpārvaldes	-	-	-	-
Publiskā sektora struktūras	-	-	-	-
Daudzpusējas attīstības bankas	-	5 840	-	5 840
Starptautiskas organizācijas	-	-	-	-
lestādes	-	46 396	-	46 396
Komerksabiedrības	-	149 526	3 409	146 117
<i>tostarp MVU</i>	-	70 409	-	70 409
Privātpersonas vai MVU	-	3 363	36	3 327
<i>tostarp MVU</i>	-	-	-	-
Nodrošināti ar nekustamā īpašuma hipotēku	-	-	-	-
<i>tostarp MVU</i>	-	-	-	-
Riska darījumi, kuros netiek pildītas saistības	119 029	-	37 829	81 200
Posteņi, kas saistīti ar īpaši augstu risku	-	-	-	-
Segtās obligācijas	-	-	-	-
Prasījumi pret iestādēm un komerksabiedrībām, kam noteikts īstermiņa kredītvērtējums	-	-	-	-
Kolektīvo ieguldījumu uzņēmumi	-	10 097	-	10 097
Kapitāla vērtspapīru riska darījumi	-	88 733	-	88 733
Citi riska darījumi	-	287 036	46	286 990
Kopā	119 029	829 675	41 321	907 383
Tostarp aizņēmumi	119 028	682 968	41 321	760 675
Tostarp parāda vērtspapīri	-	145 321	-	145 321
Tostarp ārpusbilances riska darījumi	1	1 386	-	1 387

Sekojošajā tabulā ir atspoguļota grupas riska darījumu kredītkvalitāte sadalījumā pa nozarēm vai darījumu partneru veidiem uz 2017.gada 31.decembri:

	Bruto uzskaites vērtība		Specifiskā kredītriska korekcija	Neto vērtība
	Riska darījumi, kuros netiek pildītas saistības	Riska darījumi, kuros tiek pildītas saistības		
EUR'000				
Kredītiestādes	-	178 411	-	178 411
Privātpersonas	10 197	8 393	8 422	10 168
Transports	16 849	2 571	7 451	11 969
Tirdzniecība	138	466	7	597
Finanšu pakalpojumi	67 400	93 454	14 738	146 116
Apstrādes rūpniecība	593	71 591	328	71 856
Celtniecība	4	3 855	-	3 859
Vispārēja valdība	-	121 643	-	121 643
Citi	23 848	349 291	10 375	362 764
Kopā	119 029	829 675	41 321	907 383

Sekojošajā tabulā ir atspoguļota grupas riska darījumu kredītkvalitāte sadalījumā ģeogrāfiskajiem reģioniem uz 2017.gada 31.decembri:

EUR'000	Bruto uzskaites vērtība			Neto vērtība
	Riska darījumi, kuros netiek pildītas saistības	Riska darījumi, kuros tiek pildītas saistības	Specifiskā kredītriska korekcija	
Latvija	25 690	323 890	8 921	340 659
OECD valstis	10	144 460	7	144 463
Pārējās valstis	93 329	361 325	32 392	422 262
Kopā	119 029	829 675	41 321	907 383

Sekojošajā tabulā ir atspoguļota grupas uzkrāto specifisko un vispārējo kredītriska korekciju izmaiņas 2017.gadā:

EUR'000	Uzkrātās specifiskās kredītriska korekcijas	Uzkrātās vispārējās kredītriska korekcijas
Sākuma atlikumi	54 996	-
Palielinājumi saistībā ar perioda atliktajām summām paredzamajiem aizdevumu zaudējumiem	14 096	-
Samazinājumi saistībā ar perioda reversajām summām paredzamajiem aizdevumu zaudējumiem	(5 061)	-
Samazinājumi saistībā ar summām attiecībā pret uzkrātajām kredītriska korekcijām	(3 247)	-
Pārvedumi starp kredītriska korekcijām	-	-
Valūtas maiņas kursa starpību ietekme	(515)	-
Uzņēmējdarbības apvienošana, tostarp meitasuzņēmumu iegāde un pārdošana	(18 948)	-
Citas korekcijas	-	-
Beigu atlikumi	41 321	-
Atgūtie kredītriska korekciju līdzekļi, kas atzīti tieši peļņas vai zaudējumu aprēķinā	224	-
Specifiskās kredītriska korekcijas, kas atzītas tieši peļņas vai zaudējumu aprēķinā	9 035	-

leguldījumi vērtspapīros

Grupai, saskaņā ar Investīciju politiku finanšu instrumentu portfeli jāveido tā, lai nodrošinātu šādu mērķu sasniegšanu:

- gūt iespējami lielu peļņu, veicot investīcijas Finanšu instrumentos, izmantojot grupas rīcībā esošos brīvos līdzekļus. Investīcijas veicamas tā, lai nodrošinātu adekvātu ieguldīto līdzekļu aizsardzību ar mērķi pasargāt grupas kapitālu un nodrošinātu grupas līdzekļu drošību;
- samazināt (pārvaldīt) riskus ar diversifikācijas un citu aktīvu un pasīvu pārvaldīšanas paņēmieni palīdzību;
- pārvaldīt likviditātes rezerves efektīvā un ienesīgā veidā, nodrošinot to adekvātu apmēru un pieejamību, kas nepieciešamas bankas saistību izpildei un darbības nodrošināšanai jebkuros tirgus apstākļos.

leguldījumiem Finanšu instrumentos jāatbilst šādām vispārējām prasībām:

- portfelim jābūt diversificētam, lai Finanšu instrumenta atsevišķa Emitenta vai saistīto Emitentu grupas maksātnespēja, vai arī apstākļu nelabvēlīgas izmaiņas (gan nozares, gan valsts ietvaros) kādā konkrētā tirgū nepakļautu grupu pārmērīgi lielam zaudējumu riskam;
- noslēdzot darījumus, grupa vienmēr izvērtē Finanšu instrumenta likviditāti un kredītkvalitāti, t.sk. Emitenta kredītrisku;
- biržas un ārpusbiržas Finanšu instrumentu Pozīcijas, kas iekļautas portfelī, var tikt:
  - atvērtas un uzturētas limitu robežās;

- kopumā visās ārvalstu valūtās – 20 procentus no atbilstošā kapitāla.

Attiecībā uz meitas banku Krievijā nacionālās prasības pret ārvalstu valūtu atklātajām pozīcijām ir līdzīgas.

Bankas Valde apstiprina savu normatīvu un nosaka zemāko procentu attiecībā pret atklātās pozīcijas atsevišķā ārvalstu valūtā un kopumā visās ārvalstu valūtās. 2017.gadā bija spēkā stingrāki limiti valūtu pozīcijām, sadalot visas bankas valūtas 3 kategorijās un nosakot atsevišķu limitu katrai valūtai atkarībā no tās grupas. Neskatoties uz to, ka šis normatīvs ir attiecināms tikai uz banku, bankas Valde var ierobežot arī meitas uzņēmumu ārvalstu valūtu atklāto pozīciju.

Lai ierobežotu spekulatīvā rakstura atklātās pozīcijas *Aktīvu un pasīvu komiteja* nosaka stop loss (zaudējumu fiksēšanas) un limitus dāleru pozīcijām.

Ārvalstu valūtu atvērto pozīciju ikdienas vadību un uzraudzību veic *Kapitāla tirdzniecības pārvalde* un limitu ievērošanas kontroli veic *Risku pārvaldīšanas nodaļa*.

Procentu likmju riska pārvaldīšanas paņēmieni:

- peldošo procentu likmju izmantošana (it īpaši ilgtermiņa aktīviem);
- aktīvu un pasīvu pārvaldīšana;
  - spreda un procentu maržas pārvaldīšana,
  - starpības analīze (*GAP analysis*) un ilguma pārvaldīšana.

Pārvaldot aktīvus un pasīvus, grupa:

- regulāri aprēķina un analizē:
  - a) spredu (*spread*), t.i. starpību starp aktīviem, kuri dod procentu ienākumus un pasīviem, kuriem tiek maksāti procenti;
  - b) tīro procentu maržu (*net interest income NIM*) pēc bankas darbības virzieniem, un veic ienesīguma salīdzināšanu;
- regulāri veic starpības analīzi (*GAP analysis*), t.i. aprēķinot procentu likmju riska neto pozīcijas, lai noteiktu bankas/grupas jutīgumu pret procentu likmju izmaiņām un, pēc nepieciešamības, pieņemtu lēmumu par aktīvu un pasīvu sabalansēšanu.

Procentu likmju riska pārvaldīšanai un ierobežošanai nosaka sekojošos limitus:

- limitus procentu likmju riska kopējai pozīcijai (līdz noteiktam termiņam) un neto pozīcijām (noteiktam termiņam);
- limitu vērtspapīru portfeļa ilgumam (*duration*).

Procentu likmju pozīciju vadību un uzraudzību veic *Aktīvu un pasīvu komiteja*. Limitu ievērošanas kontroli un procentu likmju riska ikmēneša mērīšanu veic *Risku pārvaldīšanas nodaļa*.

Detalizētā informācija par ārvalstu valūtas risku un procentu likmju risku un bankas/grupas jutīguma analīzi pret ārvalstu valūtas kursu un procentu likmju izmaiņām ir atklāta 2017.gada Konsolidēto un bankas finanšu pārskata 7.pielikumā „RISKU PĀRVALDĪŠANA/TIRDZINĀŠANA/RISKS”.

Norēķinu risku veido:

- 1) norēķinu/iegādes risks, kas iestājas, kad kādu iemeslu dēļ abas puses nav veikušas norēķinus un piegādi maksājuma vai piegādes dienā;
- 2) neapmaksāto piegāžu risks, kas veidojas, ja banka ir izpildījusi savas saistības pret darījuma partneri (ir samaksājusi par vērtspapīriem vai ārvalstu valūtu vai nodevusi tos), bet darījuma partneris nav izpildījis savas saistības.

Norēķinu riska ierobežošanai katram darījuma partnerim tiek noteikti limiti dienas norēķiniem, kuru robežās banka var pirmā izpildīt savas saistības; norēķini vērtspapīru pirkšanai vai pārdošanai tiek veikti, galvenokārt, uz DVP (*delivery vs payment* – pārdošana pret maksājumu) nosacījumiem.

Likviditātes risks

Likviditātes risks – ir risks, ka grupa nespēs savlaicīgi izpildīt savas maksājumu un finansiālās saistības, iestājoties to termiņam, un atjaunot resursus pēc to izlietošanas vai izmaksas. Rezultātā var rasties problēmas ar līdzekļu atmaksu noguldītājiem un nespēju izpildīt apņemšanos veikt kreditēšanu.

Likviditātes pārvaldīšanas mērķis ir nodrošināt pietiekamu likvīdo aktīvu apjomu iespējamo saistību segšanai.

Lai nodrošinātu likviditāti, banka:

- a) regulāri novērtē un plāno savu aktīvu un pasīvu termiņstruktūras, nosaka iekšējos limitus tās neto pozīcijām un limitus aktīvu apmēram;
- b) uztur likvidos aktīvus saistību izpildei pietiekamā apmērā (individuālais minimālais likviditātes radītāja līmenis),
- c) regulāri analizē finansējuma struktūru;
- d) aprēķina un nosaka papildus prasību likviditātes radītāja līmenim, ņemot vērā koncentrācijas risku;
- e) izveido agrīnās brīdināšanas rādītāju sistēmu, kas var palīdzēt identificēt bankas likviditātes pozīcijas ievainojamību un papildu finansējuma piesaistīšanas nepieciešamību;
- f) regulāri novērtē un kontrolē tos aktīvus, kurus var izmantot kā nodrošinājumu aizņēmumiem, nepieciešamības gadījumā piesaistot resursus;
- g) regulāri veic stresa testēšanu potenciālo likviditātes problēmu avotu identificēšanai un nepieciešamās likviditātes rezerves apmēra noteikšanai;
- h) izstrādā un uztur efektīvu rīcības plānu iespējamās likviditātes krīzes pārvarēšanai.

Likviditātes riska kontrole un vadība ir noteikta Padomes apstiprinātā bankas „Finanšu risku pārvaldīšanas un kontroles politikā”, saskaņā ar kuru bankas Valde un Aktīvu un pasīvu komiteja nosaka vispārējos likviditātes riska pārvaldīšanas kritērijus, nosakot grupas darbības apjomus, nosacījumus un darbības virzienus. Resursu pārvaldīšanas nodaļa veic likviditātes pārvaldīšanas funkcijas ikdienā, nodrošinot vienas dienas maksājumu saistību izpildi, aprēķina likviditātes rezerves, pārvalda likviditātes portfeļu ilgtermiņa likviditātes pozīciju nodrošināšanai un Bankas spējas visu saistību pildīšanas uzturēšanai stresa scenārija gadījumā, kā arī iesniedz pārskatus vadībai. Resursu pārvaldīšanas nodaļa veic likviditātes stresa testēšanu un iesniedz stresa testu rezultātus Valdei un Padomei. Risku pārvaldīšanas nodaļa veic likviditātes riska mērīšanu un pārraudzību.

Detalizētā informācija par likviditātes rādītājiem, par bankas/grupas aktīvu un pasīvu termiņstruktūras analīzi ir atklāta 2017.gada Konsolidēto un bankas finanšu pārskata 7.pielikumā „RISKU PĀRVALDĪŠANA/LIKVIDITĀTES RISKS”.

Operacionālais risks

Operacionālais risks (operational risk) – ir tiešu vai netiešu zaudējumu risks, kas var rasties nepareizi nostādītu biznesa procesu rezultātā, kā arī iekšējās kontroles procedūru neefektivitātes, tehnoloģisko bojājumu, personāla nesankcionētas rīcības vai ārējās iedarbības radīto seku dēļ, un tas ietver juridisko risku.

Grupa izveidoja kompleksa operacionālā riska pārvaldīšanas sistēmu, kura klasificē visus operacionālā riska notikumus, nosaka operacionālā riska identificēšanas un novērtēšanas procedūras, ka arī operacionālā riska kontroles un pārskatu sistēmu. Grupai ir izveidota operacionālo risku notikumu datu bāze.

Operacionālo risku pārvalda saskaņā ar grupas “Operacionālā riska pārvaldīšanas politiku”. Politikas galvenie principi un operacionālā riska pārvaldīšanas principi ir šādi:

- skaidri aprakstītas procedūras un definētas bankas darbinieku dienesta instrukcijas un precīza to ievērošana;
- darbinieku pilnvaru nošķiršana, viņu funkcionālo pienākumu izpildes procesā;
- Risku pārvaldīšanas nodaļas piedalīšanās jauno produktu izstrādē un esošo produktu izmaiņās;
- personāla apmācību organizēšana, t.sk. arī semināru, kuros tiek izskatītas darbinieku visbiežāk pieļautās kļūdas un skaidrotas metodes šo kļūdu novēršanai;
- regulāras iekšējo kontroles procesu pārbaudes;
- pārskatu par operacionālo risku iesniegšana Padomei, Valdei, Risku direktoram un Viceprezidentiem;
- ikdienas operacionālā riska kontrole un operacionālā riska notikumu reģistrācija on-line datu bāzē tālākai analīzei;
- regulāras pārbaudes, ko veic Iekšējais Audits, t.sk. IT sistēmu pārbaudes, ko veic Iekšējais IT sistēmu auditors.

Papildus tam, Iekšējais Audits pārbauda darbības atbilstību attiecīgām regulējošām prasībām, ka arī iekšējo politiku un procedūru prasībām, kā arī par atklātajiem operacionālā riska notikumiem ziņo Risku pārvaldīšanas nodaļai.

Grupa arī pielieto šādas procedūras operacionālā riska mazināšanai:

- pieejas tiesības informācijas sistēmām ir stingri ierobežotas, lietotāju darbības tiek kontrolētas;
- pieejas tiesības klientu informācijai ir arī norobežotas;
- tiek veiktas datu atjaunošanās (back-up) un datu atjaunošanas glabāšana;
- grupas īpašumi, autotransports un pamatlīdzekļi ir apdrošināti.

Risku pārvaldīšanas nodaļa atbild par bankas un grupas operacionālā riska novērtēšanu un ziņošanu par tiem. Riska līmenis tiek analizēts un par to tiek ziņots šādi:

- ziņojumi par būtiskiem riska notikumiem – Valdei un Risku direktoram katru mēnesi, Padomei – katru ceturksni;
- pusgada ziņojumi – Valdei, Risku direktoram un viceprezidentiem.

Noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas risks (NILLTF risks)

Banka un grupa pārvalda NILLTF risku saskaņā ar “Noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanas un sankciju atbilstības politika”, kuras pamatuzdevumi ir sekojošie:

- radīt efektīvu iekšējās kontroles sistēmu, lai banka spētu izpildīt visas Latvijas Republikā spēkā esošajos normatīvajos aktos ietvertās prasības noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā;
- maksimāli mazināt visus iespējamus riskus un zaudējumus, kas saistīti ar noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizēšanu un terorisma finansēšanu, kas var negatīvi ietekmēt bankas darbību un reputāciju;
- pēc iespējas tuvināt bankas praksi starptautiskiem labas prakses standartiem noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā;
- paaugstināt bankas darbinieku zināšanas, izpratni klientu un finanšu darījumu atbilstības, naudas atmazgāšanas un terorisma finansēšanas novēršanas jomās.

Politika un procedūras balstās uz ES, Latvijas likumdošanu un FKTK noteikumiem, ka arī balstās uz rūpīgu klientu un labuma guvēju (juridiskām personām) identifikāciju, pielietojot uz riska izvērtējumu balstītu pieeju klientu tipa vai iesaistīto operāciju novērtēšanai, savācot un analizējot informāciju par klientu bankas operācijām, regulāri pārskatot klienta failus un saimnieciskās darbības.

Banka regulāri veic darbinieku apmācību par noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu.

Reputācijas risks

Reputācijas risks ir risks, ka bankas vai grupas klientiem, darījumu partneriem, akcionāriem, uzraudzības iestādēm un citām bankas vai grupas darbībā ieinteresētām personām (*stakeholders*) var veidoties negatīvs viedoklis par banku vai grupu un tas var negatīvi ietekmēt bankas spēju uzturēt esošās vai izveidot jaunas darījumu attiecības ar tās klientiem un citiem darījumu partneriem, kā arī negatīvi ietekmēt bankas finansējuma pieejamību. Reputācijas riska notikuma rezultātā var palielināties citi bankas un grupas darbībai piemītošie riski (kredītrisks, likviditātes risks, tirgus risks u.c.) un tās negatīvi ietekmēs ienākumus, kapitālu un likviditāti.

Banka vai grupa rada labu reputāciju un pastāvīgi aizsargā to:

- ievērojot savā darbībā LR normatīvos aktus, ar bankas darbību saistītos pašregulējošo institūciju (piemēram, Latvijas komercbanku asociācijas) noteiktos standartus, profesionālās rīcības un ētikas kodeksus un citus ar bankas darbību saistītus labākās prakses standartus;
- savlaicīgi pildot savas saistības;
- izpildot regulējošo institūciju un uzraudzības iestāžu prasības;
- uzlabojot produktu un pakalpojumu kvalitāti;
- pilnveidojot pamatdarbības procesus.

Banka vai grupa nosaka šādu reputācijas riska rašanās novēršanas sistēmu:

- izstrādā un apstiprina normatīvos dokumentus, kas regulē bankas un grupas darbības pamatprincipus, kas atbilst LR likumdošanas aktiem un nepieļauj interešu konfliktu rašanos;
- nosaka kvalifikācijas prasības darbiniekiem, t.sk. struktūrvienību vadītājiem, lai izvairītos no nekompetentas un/vai nepamatotas darbības;
- veic potenciālo darbinieku reputācijas iepriekšējo pārbaudi;
- nosaka profesionālās ētikas principu ievērošanas kārtību;
- izveido efektīvu iekšējās kontroles sistēmu noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanas un darbības atbilstības uzraudzības jomās, nodrošina saistību un prasību izpildes kontroli;
- nodrošina Klientu informācijas konfidencialitāti un drošību;
- nosaka informācijas par grupu atklāšanas kārtību;
- izveido adekvātu un atbilstošu risku pārvaldīšanas sistēmu;
- ieviešot jaunus produktu veidus un izstrādājot normatīvos dokumentus, orientējas uz bankas un grupas operāciju un citu darījumu veikšanas kārtību, kas izslēdz reputācijas riska rāšanās iespējas.

Darbības atbilstības risks

Darbības atbilstības risks ir risks, ka bankai vai grupai var rasties zaudējumi vai tai var tikt uzlikti tiesiski pienākumi, vai pret to var tikt piemērotas sankcijas, vai var pasliktināties tās reputācija, jo banka vai grupa neievēro vai pārkāpj atbilstības likumus, noteikumus un standartus. Šis risks ir saistīts ar operacionālo risku, NILLTF risku un reputācijas risku, grupa identificē darbības atbilstības riskus to sākumstadijā un veic šādus pasākumus Darbības atbilstības riska novēršanai un samazināšanai:

- izstrādā normatīvos dokumentus, ievērojot spēkā esošos LR normatīvos aktus sadarbībā ar Juridisko lietu nodaļu;
- pārbauda normatīvo dokumentu atbilstību ārējo normatīvo aktu prasībām (likumiem, noteikumiem, standartiem) pirms jaunu produktu vai pakalpojumu ieviešanas grupas darbībā;
- pārbauda klientu standarta dokumentu (līgumu, noteikumu) atbilstību ārējo normatīvo aktu prasībām to izstrādāšanas stadijā;
- kontrolē normatīvo dokumentu ievērošanu;
- veic ārējo normatīvo aktu izmaiņu monitoringu;
- savlaicīgi veic izmaiņas normatīvajos dokumentos atbilstoši grozījumiem ārējos normatīvajos aktos;
- informē darbiniekus par izmaiņām normatīvajos dokumentos, kā arī ārējos normatīvajos aktos, kas saistīti ar šo darbinieku amata pienākumu izpildi, grupas darbības neatbilstības atklāšanas gadījumā operatīvi veic neatbilstības novēršanas pasākumus;
- attiecībās ar klientiem un potenciālajiem klientiem izmanto līgumu, pieteikumu, grupas pakalpojumu sniegšanas noteikumu un citas klientiem paredzēto dokumentu standarta formas un tekstus.

Stratēģijas un biznesa risks

Stratēģijas un biznesa risks ir risks, ka izmaiņas biznesa vidē un grupas nespēja savlaicīgi reaģēt uz šīm izmaiņām vai nepiemērota vai nepareizi izvēlēta grupas attīstības stratēģija, vai grupas nespēja nodrošināt nepieciešamos resursus stratēģijas ieviešanai var negatīvi ietekmēt grupas peļņu, kapitāla apmēru un likviditāti.

Stratēģijas un biznesa riska pārvaldīšanai un mazināšanai grupa izstrādā Attīstības stratēģiju, kurā tā nosaka biznesa mērķus nākamajiem 3 gadiem. Uz attīstības stratēģijas pamata sastāda un apstiprina ikgadējus budžetus. Grupa kontrolē apstiprināt budžetu izpildes gaitu un kapitāla pietiekamības novērtēšanas faktiskos rezultātus. Ja izpildes procesā aktīvu apjoms un/vai kvalitāte, kā arī kapitāla apmērs neatbilst plānotajam un ir nepieciešama kapitāla palielināšana, tad grupa veic nepieciešamos pasākumus kapitāla pietiekamības nodrošināšanai.

Pašu kapitāls un kapitāla prasības

Banka/grupa uztur efektīvu kapitāla bāzi, lai tā lielums un struktūra nodrošinātu augstu pašu kapitāla atdevi, un tajā paša laikā nodrošinātu kapitāla prasību izpildi. Kapitāla prasības ir cieši saistītas ar riskiem, kuriem ir pakļauta bankas/grupas darbība, un kuriem šādas kapitāla prasības ir noteiktas Eiropas Parlamenta un Padomes regulā Nr.575/2013 (1.Pilārs) un saskaņā ar iekšējā kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu (2.Pilārs).

Pašu kapitāls sastāv no pirmā līmeņa kapitāla un otrā līmeņa kapitāla.

Grupas finanšu pārskatu vajadzībām un grupas uzraudzības mērķiem pirmā līmeņa kapitāla posteņi 2017.gada 31.decembrī:

	Grupa finanšu pārskata vajadzībām EUR'000	Grupa uzraudzības mērķiem EUR'000
Apmaksātais pamatkapitāls	131 102	131 102
Rezerves kapitāls	10	10
Uzkrātie zaudējumi	(18 206)	(27 342)
Pārskata gada zaudējumi	(47 364)	(35 891)
Pārdošanai pieejamo finanšu aktīvu pārvērtēšanas rezerve	(360)	(3 350)
Pamatlīdzekļu pārvērtēšanas rezerve	7 730	5 112
Ārvalstu valūtas pārvērtēšanas rezerve	(23 383)	(16 046)
Sagaidāmi zaudējumi no kredītiem	(7 610)	(7 610)
Papildu vērtības korekcijas	(142)	(227)
Pozitīvā nemateriālā vērtība	(407)	(407)
Pārējie nemateriālie aktīvi	(6 325)	(1 120)
2. līmeņa kapitāla instrumenti	33 172	33 172
Kopā pašu kapitāls	68 217	77 403

Atšķirības starp grupas finanšu pārskatu vajadzībām un grupas uzraudzības mērķiem pirmā līmeņa kapitāla posteņos veidojas atšķirīgā konsolidācijas tvēruma rezultātā. Piemērotās konsolidācijas metodes finanšu pārskata un uzraudzības vajadzībām neatšķiras. Otrā līmeņa kapitāls grupas finanšu pārskatu vajadzībām un grupas uzraudzības mērķiem neatšķiras.

Kapitāla instrumentu galveno iezīmju veidne par 2017.gadu:

	Obligācijas	Obligācijas	Obligācijas	Obligācijas	Obligācijas	Obligācijas
Izsniedzējs	AS Norvik Banka	AS Norvik Banka	AS Norvik Banka	AS Norvik Banka	AS Norvik Banka	AS Norvik Banka
Unikālais identifikators	LV0000801389	LV0000801397	LV0000801637	LV0000801660	LV0000801678	LV0000802031
Tiesību akts, kas reglamentē instrumentu	Finanšu instrumentu tirgus likums, AS "NORVIK BANKA" Subordinēto Obligāciju Piedāvājuma programmas pamatnoteikumi, AS "Norvik Banka" Subordinēto Obligāciju EUR valūtā Piedāvājuma programmas Pirmās Sērijas EURSUB-1 nosacījumi	Finanšu instrumentu tirgus likums, AS "NORVIK BANKA" Subordinēto Obligāciju Piedāvājuma programmas pamatnoteikumi, AS "Norvik Banka" Subordinēto Obligāciju EUR valūtā Piedāvājuma programmas Otrās Sērijas EURSUB-2 nosacījumi	Finanšu instrumentu tirgus likums, AS "NORVIK BANKA" Subordinēto Obligāciju Piedāvājuma programmas pamatnoteikumi, AS "Norvik Banka" Subordinēto Obligāciju EUR valūtā Piedāvājuma programmas Trešās Sērijas EURSUB-3 nosacījumi	Finanšu instrumentu tirgus likums, AS "NORVIK BANKA" Subordinēto Obligāciju Piedāvājuma programmas pamatnoteikumi, AS "Norvik Banka" Subordinēto Obligāciju USD valūtā Piedāvājuma programmas Ceturtās Sērijas USDSUB-4 nosacījumi	Finanšu instrumentu tirgus likums, AS "NORVIK BANKA" Subordinēto Obligāciju Piedāvājuma programmas pamatnoteikumi, AS "Norvik Banka" Subordinēto Obligāciju EUR valūtā Piedāvājuma programmas Ceturtās Sērijas EURSUB-4 nosacījumi	Finanšu instrumentu tirgus likums, AS "NORVIK BANKA" Subordinēto Obligāciju Piedāvājuma programmas pamatnoteikumi, AS "Norvik Banka" Subordinēto Obligāciju EUR valūtā Piedāvājuma programmas Piektais Sērijas EURSUB-5 nosacījumi
<i>Regulatīvā procedūra</i>						
KPR pārejas posma noteikumi	Otrā līmeņa kapitāla instruments	Otrā līmeņa kapitāla instruments	Otrā līmeņa kapitāla instruments	Otrā līmeņa kapitāla instruments	Otrā līmeņa kapitāla instruments	Otrā līmeņa kapitāla instruments
KPR noteikumi pēc pārejas posma	Otrā līmeņa kapitāla instruments	Otrā līmeņa kapitāla instruments	Otrā līmeņa kapitāla instruments	Otrā līmeņa kapitāla instruments	Otrā līmeņa kapitāla instruments	Otrā līmeņa kapitāla instruments
Atbilstošs solo/(sub-)konsolidēti/ solo un (sub-)konsolidēti	Solo un (sub-)konsolidēti	Solo un (sub-)konsolidēti	Solo un (sub-)konsolidēti	Solo un (sub-)konsolidēti	Solo un (sub-)konsolidēti	Solo un (sub-)konsolidēti
Instrumenta veids	Obligācija	Obligācija	Obligācija	Obligācija	Obligācija	Obligācija
Summa, kas atzīta regulējošām prasībām atbilstošā kapitālā (milj. EUR)	2,000	1,000	1,300	12,090	10,000	10,000
Instrumenta nominālā summa valūtā	EUR 2,000	EUR 1,000	EUR 1,300	USD 14,500	EUR 10,000	EUR 10,000
Emisijas cena	100% no nominālvērtības	100% no nominālvērtības	100% no nominālvērtības	100% no nominālvērtības	100% no nominālvērtības	100% no nominālvērtības
Dzēšanas cena	100% no nominālvērtības	100% no nominālvērtības	100% no nominālvērtības	100% no nominālvērtības	100% no nominālvērtības	100% no nominālvērtības
Uzskaites klasifikācija	Parāda vērtspapīrs	Parāda vērtspapīrs	Parāda vērtspapīrs	Parāda vērtspapīrs	Parāda vērtspapīrs	Parāda vērtspapīrs
Emisijas sākotnējais datums	08.aug.14	24.okt.14	19.dec.14	27.feb.15	27.feb.15	10.mar.16
Beztermiņa vai ar termiņu	Ar termiņu	Ar termiņu	Ar termiņu	Ar termiņu	Ar termiņu	Ar termiņu
Sākotnēja termiņa datums	08.aug.22	24.okt.21	19.dec.22	27.feb.20	27.feb.20	10.mar.22
Emitenta iespēja atsaukt, attiecībā uz kuru jāsaņem iepriekšējs uzraudzības iestāžu apstiprinājums	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē
Atsaukušanas datums pēc izvēlēs, iespējamie atsaukušanas datumi un dzēšanas summa	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Attiecīgā gadījumā vēlākie atsaukušanas datumi	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
<i>Kuponi/dividendes</i>						

Fiksētās vai mainīgas dividendes/kuponi	Fiksētās likmes	Fiksētās likmes	Fiksētās likmes	Fiksētās likmes	Fiksētās likmes	Fiksētās likmes
Kupona likme un jebkāds ar to saistīts indekss	6%	6%	6%	6.2%	6%	6%
Dividenžu bloķēšanas noteikumu esamība	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē
Ar pilnu rīcības brīvību, ar daļēju rīcības brīvību vai obligāti (laika ziņā)	Obligāti	Obligāti	Obligāti	Obligāti	Obligāti	Obligāti
Ar pilnu rīcības brīvību, ar daļēju rīcības brīvību vai obligāti (summas ziņā)	Obligāti	Obligāti	Obligāti	Obligāti	Obligāti	Obligāti
Pieaugošo maksājumu vai citu dzēšanu veicinošu nosacījumu esamība	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē
Nekumulatīvi vai kumulatīvi	Nekumulatīvi	Nekumulatīvi	Nekumulatīvi	Nekumulatīvi	Nekumulatīvi	Nekumulatīvi
Konvertējami vai nekonvertējami	Nekonvertējams	Nekonvertējams	Nekonvertējams	Nekonvertējams	Nekonvertējams	Nekonvertējams
Ja konvertējami, konvertācijas izraisītāj mehānisms	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Ja konvertējami, pilnībā vai daļēji	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Ja konvertējami, konvertācijas likme	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Ja konvertējami, obligāta vai izvēles konvertācija	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Ja konvertējami, norādīt tā instrumenta veidu, kurā konvertē	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Ja konvertējami, norādīt tā instrumenta emitentu, kurā instrumentu konvertē	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Samazināšanas iezīmes	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē
Ja samazināti, samazināšanas izraisītāj mehānisms (-i)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Ja samazināti, pilnībā norakstīti vai daļēji samazināti	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Ja samazināti, pastāvīgi vai uz laiku	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Ja samazināti uz laiku, atjaunināšanas mehānisms	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Pozīcijas subordinācijas hierarhijā likvidācijas gadījumā (norādīt tāda instrumenta veidu, kas hierarhijā ir nākamais virs instrumenta)	Pirms bankas akcionāriem	Pirms bankas akcionāriem	Pirms bankas akcionāriem	Pirms bankas akcionāriem	Pirms bankas akcionāriem	Pirms bankas akcionāriem
Neatbilstīgas pārejas posma iezīmes	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē
Ja jā, norādīt prasībām neatbilstīgās iezīmes	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Pārejas posma grupas pašu kapitāla informācijas atklāšanas veidne atbilstoši Regulai Nr. 1423/2013 2017.gada 31. decembrī:

	31.12.2017
	EUR'000
Pirmā līmeņa pamata kapitāls	
Kapitāla instrumenti un ar tiem saistītie akciju emisijas uzcenojuma konti	131 102
no kā: akcijas	131 102
Nesadalītā peļņa / (zaudējumi)	(27 342)
Citi uzkrātie ienākumi, kas netiek atspoguļoti peļņas vai zaudējumu aprēķinā (un citas rezerves, lai iekļautu nerealizēto peļņu un zaudējumus saskaņā ar piemērojamiem grāmatvedības standartiem)	(12 997)
Pirmā līmeņa pamata kapitāls pirms regulatīvajām korekcijām	90 763
Pirmā līmeņa pamata kapitāls: regulatīvās korekcijas	
Papildu vērtības korekcijas	(227)
Nemateriālie aktīvi	(1 526)
Kartēja finanšu gada zaudējumi (negatīva summa)	(35 891)
Regulatīvās korekcijas attiecībā uz nerealizēto peļņu:	(1 278)
no kā: pamatlīdzekļu pārvērtēšana	(1 278)
Atliktā nodokļa aktīvi	
Pirmā līmeņa pamata kapitāla papildu atskaitījumi atbilstīgi KPR 3. pantam	(3 805)
Pirmā līmeņa pamata kapitāla kopējās regulatīvās korekcijas	(42 727)
Pirmā līmeņa pamata kapitāls	48 036
Pirmā līmeņa kapitāls	48 036
Otrā līmeņa kapitāls: rezerves un instrumenti	
Kapitāla instrumenti un ar tiem saistītie akciju emisijas uzsenojumu konti	33 172
Otrā līmeņa kapitāls pirms regulatīvajām korekcijām	33 172
Otrā līmeņa pamata kapitāls: regulatīvās korekcijas	
Otrā līmeņa pamata kapitāla papildu atskaitījumi atbilstīgi KPR 3. pantam	(3 805)
Otrā līmeņa pamata kapitāla kopējās regulatīvās korekcijas	(3 805)
Otrā līmeņa kapitāls	29 367
Kopējais kapitāls	77 403
Kopējie riska svērtie aktīvi	743 594
Kapitāla rādītāji un rezerves	
Pirmā līmeņa pamata kapitāls (kā procentuālā attiecība pret riska darījumu vērtību)	6.46%
Pirmā līmeņa kapitāls (kā procentuālā attiecība pret riska darījumu vērtību)	6.46%
Kopējais kapitāls (kā procentuālā attiecība pret riska darījumu vērtību)	10.41%
lestādes specifisko rezervju prasība (kā procentuālā attiecība pret riska darījuma vērtību)	2.5%
no kā: kapitāla saglabāšanas rezervju prasība	2.5%
no kā: preciklisko rezervju prasība	0.0%
Rezervju prasības izpildei pieejamais pirmā līmeņa pamata kapitāls (kā procentuālā attiecība pret riska darījumu vērtību)	1.96%

Vērtējot kredītu kvalitāti un konstatējot vērtības samazināšanas zaudējumus, banka atspoguļo tos vai caur peļņas un zaudējumu aprēķinu, veidojot speciālos uzkrājumus vērtības samazināšanas zaudējumiem, vai/un atspoguļojot paredzamus zaudējumus pa taisni 1. un 2.līmeņa kapitālā. Uz 2017.gada 31.decembri paredzamos zaudējumus tika atspoguļoti nākotnē sagaidāmie zaudējumi no kredītiem: nenodrošinātu patēriņa un kredītkaršu kredītiem ar kavējumiem virs 180 dienām un FKTK prasība veikt kapitāla korekcijas individuāli vērtējamam kredītam.

Minimālās kapitāla pietiekamības prasības

Minimālās kapitāla pietiekamības prasības tiek noteiktas kredītriskam, tirgus riskam un operacionālajam riskam. Tā kā FKTK piemēro noteikumus, kas paredz papildus kapitāla uzturēšanu bankām, kuru biznesa modelis orientēts uz nerezidentu apkalpošanu, bankai noteiktais līmenis jeb individuālais kapitāla pietiekamības radītājs (IKP) sastāda 13.5%.

Kredītriska kapitāla prasības aprēķinam Banka/grupa piemēro standartizēto pieeju saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu Nr.575/2013, nominējot piemēroto ārējo kredītu novērtējuma institūciju - reitinga aģentūru *MOODY'S INVESTORS SERVICE*, kuru valstīm piešķirtie reitingi tiek izmantoti visiem riska darījumiem, kuriem tie nav piešķirti; Parāda vērtspapīriem, novērtējot riska pakāpi, ņem vērā trīs reitinga aģentūru emisijai piešķirtos kredītreitingus: t.i. *MOODY'S INVESTORS SERVICE*, *Standard&Poor's* un *FITCH*.

Kredītriska mazināšanai uz 2017.gada 31.decembri tika pielietota piemērotā fondētā kredīta aizsardzība – noguldījums, kas atrodas bankas reālā valdījumā.

Pārskats par riska svērtajiem aktīviem uz 2017.gada 31.decembri:

EUR'000	Riska svērtie aktīvi	Minimālās kapitāla prasības
	2017	2017
Kredītrisks (izņemot CCR)	650 076	52 006
<i>no kura standartizētā pieeja</i>	650 076	52 006
<i>no kura IRB pamatpieeja (FIRB)</i>	-	-
<i>no kura IRB attīstītā pieeja (AIRB)</i>	-	-
<i>no kura kapitāla vērtspapīri — IRB saskaņā ar vienkāršo riska pakāpju pieeju vai iekšējo modeļu pieeju (IMA)</i>	-	-
Darījuma partnera kredītrisks (CCR)	1 689	135
<i>no kura tirgus vērtības metode</i>	1 447	116
<i>no kura sākotnējās riska darījuma vērtības metode</i>	-	-
<i>no kura standartizētā pieeja</i>	-	-
<i>no kura iekšējā modeļa metode (IMM)</i>	-	-
<i>no kura riska darījumu summa iemaksām CCP saistību neizpildes fondā</i>	-	-
<i>no kura CVA</i>	243	19
Norēķinu risks	-	-
Vērtspapīrošanas riska darījumi bankas portfelī (pēc maksimālās robežas noteikšanas)	-	-
<i>no kuriem IRB pieeja</i>	-	-
<i>no kuriem IRB uzraudzības formulas metode (SFA)</i>	-	-
<i>no kuriem iekšējā novērtējuma metode (IAA)</i>	-	-
<i>no kuriem standartizētā pieeja</i>	-	-
Tirgus risks	9 230	738
<i>no kura standartizētā pieeja</i>	9 230	738
<i>no kura IMA</i>	-	-
Lieli riska darījumi	-	-
Operacionālais risks	82 599	6 608
<i>no kura pamatrādītāja pieeja</i>	82 599	6 608
<i>no kura standartizētā pieeja</i>	-	-
<i>no kura attīstītās mērīšanas pieeja</i>	-	-
Par atskaitījumu robežsummām mazākas summas (kurām piemēro 250 % riska pakāpi)	-	-
Minimuma korekcija	-	-
Kopā	743 594	59 488

Sekojošajā tabulā atspoguļota grupas riska darījumu kopējā un vidējā neto summa uz 2017.gada 31.decembri:

EUR'000	Riska	
	Riska darījumu neto vērtība perioda beigās	Neto riska darījumu vidējā vērtība periodā
Riska darījumi ar centrālajām valdībām vai centrālajām bankām	238 683	257 787
Riska darījumi ar reģionālajām pašvaldībām vai vietējām pašpārvaldēm	-	3 247
Riska darījumi ar publiskā sektora struktūrām	-	4 419
Riska darījumi ar daudzpusējām attīstības bankām	5 840	1 460
Riska darījumi ar iestādēm	46 396	27 918
Riska darījumi ar komercsabiedrībām	146 117	272 707
Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU	3 327	3 558
Riska darījumi, kuros netiek pildītas saistības	81 200	39 571
Riska darījumi kolektīvu ieguldījumu uzņēmumu ('KIU') daļu vai ieguldījumu apliecību veidā	10 097	9 239
Kapitāla vērtspapīru riska darījumi	88 733	94 832
Citi posteņi	286 990	161 404
Kopā	907 383	876 142

Pārskats par kredītriska mazināšanas metodēm uz 2017.gada 31.decembri:

EUR'000	Nenodrošināti		Ar nodrošinājumu nodrošināti riska darījumi	Ar kredītu atvasinātajiem	
	riska darījumi — uzskaites vērtība	Nodrošināti riska darījumi — uzskaites vērtība		Ar finanšu garantijām nodrošināti riska darījumi	instrumentiem nodrošināti riska darījumi
Kopējie aizdevumi	4 150	192 440	852	-	-
Kopējie parāda vērtspapīri	145 321	-	-	-	-
Kopējie riska darījumi	149 470	192 440	852	-	-
Tostarp riska darījumi, kuros netiek pildītas saistības	890	43 294	1	-	-

Sekojošajā tabulā atspoguļota grupas kredītriska darījumi un kredītriska mazināšanas ietekme uz 2017.gada 31.decembri:

EUR'000	Riska darījumi pirms korekcijas pakāpes un kredītriska mazināšanas piemērošanas		Riska darījumi pēc korekcijas pakāpes un kredītriska mazināšanas piemērošanas		Riska svērtie aktīvi un riska svērto aktīvu īpatsvars	
	Bilances summa	Ārpusbilances summa	Bilances summa	Ārpusbilances summa	Riska svērtie aktīvi	Riska svērto aktīvu īpatsvars
Riska darījumu kategorijas						
Centrālās valdības vai centrālās bankas	238 682	-	238 682	-	10 165	2%
Reģionālās pašvaldības vai vietējās pašpārvaldes	-	-	-	-	-	-
Publiskā sektora struktūras	-	-	-	-	-	-
Daudzpusējas attīstības bankas	5 840	-	5 840	-	-	-
Starptautiskas organizācijas	-	-	-	-	-	-
Iestādes	46 396	-	46 396	-	9 288	1%
Komerscābiedrības	144 159	5 477	143 310	1 385	147 611	23%
Privātpersonas vai MVU	2 681	1 321	2 679	648	2 495	0%
Nodrošināti ar nekustamā īpašuma hipotēku	-	-	-	-	-	-
Riska darījumi, kuros netiek pildītas saistības	81 200	3	81 199	1	106 960	16%
Posteņi, kas saistīti ar īpaši augstu risku	-	-	-	-	-	-
Segtās obligācijas	-	-	-	-	-	-
Iestādes un komerscābiedrības, kurām ir noteikts īstermiņa kredītnovērtējums	-	-	-	-	-	-
Kolektīvu ieguldījumu uzņēmumi	10 097	-	10 097	-	12 594	2%
Kapitāla vērtspapīri	89 521	-	88 733	-	88 733	14%
Citi posteņi	293 044	-	286 990	-	272 229	42%
Kopā	911 620	6 802	903 926	2 034	650 076	100%

Darījuma partnera kredītriska prasība tiek rēķināta atvasinātajiem instrumentiem, pārsvarā ārvalstu valūtas nākotnes darījumiem, un atvasināto instrumentu kredītriskam pakļauta tīrā vērtība uz 2017.gada 31.decembrī bija 1 447 tūkst. eiro, kas veidojas no riska darījuma pozitīvas aizvietošanas vērtības un potenciālā kredītekvivalenta kopsummas, kas aprēķināta saskaņā ar tirgus vērtības metodi. Darījuma partnera kredītriska prasība bija 116 tūkst. eiro, un 97% no šīs summas attiecās uz darījumiem ar finanšu iestādēm (bankas un finanšu kompānijas). Bankai/grupai nav darījumu ar centrālo darījumu partneriem, līdz ar to visiem darījumiem ar atvasinātajiem instrumentiem tiek piešķirta komerscābiedrībām atbilstošā riska pakāpe.

Sekojošajā tabulā atspoguļota grupas Darījuma partnera kredītriska riska darījumu analīze sadalījumā pa pieejām uz 2017.gada 31.decembri:

EUR'000	Aizvietošanas vērtība / pašreizējā		Potenciālā nākotnes kredītriska darījumu vērtība	EEPE Reizinātājs	EAD pēc kredītriska mazināšanas	Riska svērtie aktīvi
	Nosacītā vērtība	tirgus vērtība	vērtība		nas	aktīvi
Tirgus vērtības metode		295	1 128		1 423	1 447
Sākotnējās riska darījuma vērtības metode	-				-	-
Standartizētā pieeja		-			-	-
IMM (attiecībā uz atvasinātajiem instrumentiem un VFD)				-	-	-
<i>tostarp vērtspapīru finansēšanas darījumi</i>				-	-	-
<i>tostarp atvasinātie instrumenti un ilgstošo norēķinu darījumi</i>				-	-	-
<i>tostarp no dažādu produktu savstarpējo prasījumu līgumiskā ieskaita</i>				-	-	-
Finanšu nodrošinājuma vienkāršā metode (attiecībā uz VFD)					-	-
Finanšu nodrošinājuma paplašinātā metode (attiecībā uz VFD)					-	-
RPV modelis attiecībā uz VFD					-	-
Kopā						-

Sekojošajā tabulā atspoguļota grupas Darījuma partnera kredītriska riska darījumi sadalījumā pa regulatīvajiem portfeliem un riska pakāpēm uz 2017.gada 31.decembri:

EUR'000	Riska pakāpe			Kopā	Tostarp nevērtēti
	20%	100%	150%		
Riska darījumu kategorijas					
Centrālās valdības vai centrālās bankas	-	-	-	-	-
Reģionālās pašvaldības vai vietējās pašpārvaldes	-	-	-	-	-
Publiskā sektora struktūras	-	-	-	-	-
Daudzpusējas attīstības bankas	-	-	-	-	-
Starptautiskas organizācijas	-	-	-	-	-
lestādes	-	-	-	-	-
Komerksabiedrības	5	1 363	55	1 423	1 361
Privātpersonas vai MVU	-	-	-	-	-
Nodrošināti ar nekustamā īpašuma hipotēku	-	-	-	-	-
Riska darījumi, kuros netiek pildītas saistības	-	-	-	-	-
Posteņi, kas saistīti ar īpaši augstu risku	-	-	-	-	-
Segtās obligācijas	-	-	-	-	-
lestādes un komerksabiedrības, kurām ir noteikts īstermiņa kredītvērtējums	-	-	-	-	-
Kolektīvu ieguldījumu uzņēmumi	-	-	-	-	-
Kapitāla vērtspapīri	-	-	-	-	-
Citi posteņi	-	-	-	-	-
Kopā	5	1 363	55	1 423	1 361

Kredīta vērtības korekcijas riska kapitāla prasību aprēķināšanai Banka izmanto standartizēto pieeju.

"Kredīta vērtības korekcija" jeb "CVA" nozīmē portfeļa, ko veido darījumi ar darījumu partneri, vidējās tirgus vērtības korekcija. Šī korekcija atspoguļo darījuma partnera kredītriska pašreizējo tirgus vērtību bankai, bet neatspoguļo bankas kredītriska pašreizējo tirgus vērtību darījuma partnerim. Banka ir nebūtiski pakļauta šim riskam, kopējie riska svērtie aktīvi sastāda 243 tūkstoši eiro un kapitāla prasība ir 19 tūkstoši eiro.

CVA riska kontroles, minimizācijas un vadības metodes nav iekļautas ziņojumā, jo kredītu vērtības korekcijas risks nav būtisks bankas/grupas darbībā.

Sekojošajā tabulā atspoguļota grupas kredīt vērtības korekcijas (CVA) kapitāla prasības

		a	b
		Riska darījuma vērtība	Riska svērtie aktīvi
1	Visi portfeļi, uz kuriem attiecas attīstītā metode		
2	(i) RPV komponents (ietverot trīskāršo reizinātāju):		
3	(ii) SRPV komponents (ietverot trīskāršo reizinātāju):		
4	Visi portfeļi, uz kuriem attiecas standartizētā metode	1 346	243
EU4	Darījumi, kam piemēro sākotnējās riska darījuma vērtības metodi		
5	Kopējā summa, uz kuru attiecas CVA kapitāla prasības	1 346	243

Tirgus riska kapitāla prasības aprēķinam banka izmanto standartizēto pieeju, un parāda vērtspapīru vispārējā riska kapitāla prasību nosaka lietojot termiņa metodi.

Grupas tirgus risks saskaņā ar standartizēto pieeju uz 2017.gada 31.decembri:

EUR'000	Riska svērtie aktīvi	Kapitāla prasības
Procentu likmju risks (vispārējais un specifiskais)	-	-
Kapitāla vērtspapīru risks (vispārējais un specifiskais)	-	-
Ārvalstu valūtu risks	9 230	738
Preču risks	-	-
Kopā	9 230	738

Operacionālā riska kapitāla prasības aprēķinam pielieto pamatrādītāja pieeju.

Kapitāla rezervju prasības

Papildus minimālajām kapitāla pietiekamības prasībām risku segšanai tiek noteiktas arī kapitāla rezervju prasības. Prasība uzturēt kapitāla rezerves attiecas uz pirmā līmeņa pamata kapitālu.

Uz 2017.gada 31.decembri bankas pirmā līmeņa kapitāls ir bijis pietiekams, lai nodrošinātu kopējo kapitāla rezervju prasību:

- kapitāla saglabāšanas rezervi 2.5% apmērā;
- kredītiestādes specifisko pretciklisko kapitāla rezervi.

Uz 2017.gada 31.decembri grupas pirmā līmeņa kapitāls nav bijis pietiekams, lai nodrošinātu kopējo kapitāla rezervju prasību, bet pēc meitas bankas ПАО "Норвик Банк" pārdošanās un izslēgšanās no konsolidācijas grupas pirmā līmeņa kapitāls ir pietiekams kopējo kapitāla rezervju prasību nodrošināšanai.

Specifisko pretciklisko kapitāla rezervi aprēķina reizinot kopējās riska darījumu vērtības (tikai ar privātsektoru) ar svērtām vidējām pretcikliskām rezervju normām.

Kredītriska darījumiem ar LR rezidenti pretcikliskās kapitāla rezerves normu nosaka Finanšu un kapitāla tirgus komisija, un uz 2017.gada 31.decembri tā ir vienāda ar 0%.

Pretciklisko kapitāla rezervju aprēķināšanai nozīmīgo kredītriska darījumu ģeogrāfiskais sadalījums uz 2017.gada 31.decembri:
tūkst. eiro

	Kredītdarījumu aktīvu pozīcijas		Tirdzniecības portfeļa pozīcijas		Vērtspāpīrošanas darījumu pozīcijas		Kopējās kapitāla prasības				Kopējo kapitāla prasību īpatsvari (%)	Pretcikliskā kapitāla rezerves norma (%)
	SP	Iekšējie modeļi	Garos un īso pozīciju kopsumma SP	Tirdzniecības portfeļa vērtība iekšējiem modeļiem	Aktīvu vērtība SP	Aktīvu vērtība iekšējiem modeļiem	t.sk. Vispārējie kredītu aktīvi	t.sk. Tirdzniecības portfeļa aktīvi	t.sk. Vērtspāpīrošanas aktīvi	Kopā		
Islande	4	-	-	-	-	-	0.2	-	-	0.2	0.04%	1.250%
Honkonga	1	-	-	-	-	-	0.1	-	-	0.1	0.01%	1.250%
Kopā	616 464	-	-	-	-	-	50 566	-	-	50 566	100%	

Grupā specifisko pretciklisko kapitāla rezervju apjoms uz 2017.gada 31.decembri:
tūkst. eiro

Kopējā riska darījumu vērtība	743 594
Kredītiestādei specifiskā pretcikliskā kapitāla rezerves norma	0.000%
Kredītiestādei specifisko pretciklisko kapitāla rezervju prasības	0.052

Iekšējā kapitāla pietiekamības novērtēšanas process

Kapitāla pietiekamības novērtēšanas process ir bankas/grupas vadības un lēmumu pieņemšanas kultūras, risku pārvaldīšanas sistēmas un darbības plānošanas neatņemama sastāvdaļa. Iekšējā kapitāla pietiekamības novērtējuma mērķis ir nodrošināt, lai bankai/grupai būtu vienmēr pietiekams kapitāls darbībai piemītošo būtisko risku segšanai un/vai tiktu nodrošināta šo risku efektīva pārvaldīšana.

Banka/grupa veic kapitāla pietiekamības novērtēšanu saskaņā ar pieeju „Pirmais pīlārs +”, risku segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru nosaka par pamatu ņemot regulējošās minimālās kapitāla prasības, kurām papildus tiks pieskaitītas arī citu risku kapitāla prasības, kuru banka/grupa uzskata par būtiskiem un kuriem tā nosaka kapitāla prasības.

Papildus kredītriskam, tirgus riskam un operacionālajam riskam, tika noteiktas kapitāla prasības koncentrācijas riskam (ar kredītrisku saistīts risks), procentu likmju riskam netirdzniecības portfelī, noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riskam, reputācijas, stratēģijas un biznesa riskiem.

Koncentrācijas riska kapitāla prasības aprēķināšanu nosaka banka, jo bankas kredītu portfelī tika konstatēta lielo aizņēmēju koncentrācija, ka arī bankai ir koncentrētas pozīcijas vērtspapīru portfeļos un ieguldījumu fondos: koncentrāciju veido investīcijas nekustāmo īpašumu attīstības projektos, pielietojot vienkāršotas metodes un aprēķinot indeksus individuālai koncentrācijai, nozaru un nodrošinājumu koncentrācijā, kā arī veicot valūtas riska nesakrītības analīzi.

Kapitāla prasību ārvalstu valūtas riskam nosaka par pamatu, ņemot galveno ārvalstu valūtu kursa gada svārstības vai minimumu 8% apmērā no atklātās valūtas pozīcijas.

Kapitāla prasību procentu likmju riskam netirdzniecības portfelī nosaka, aprēķinot bankas ekonomiskās vērtības samazinājumu pēc FKTK noteikumu prasībām, saskaņā ar kuriem tiek pieņemts, ka procentu likmju negaidītas paralēlas izmaiņas (procentu likmju šoka parametri) ir 200 bāzes punkti.

Noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riskam, reputācijas, stratēģijas un biznesa riskiem kapitāla prasības tiek noteiktas, piemērojot vienkāršotas metodes.

Likviditātes risks ir būtisks bankai/grupai un tā pārvaldība ir neatņemama bankas/grupas darbības sastāvdaļa. Likviditātes risks nepārtraukti tiek novērtēts, pārvaldīts, uzraudzīts un plānots. Uz likviditātes risku nav tieši attiecināma kapitāla prasība, bet nosakot finanšu instrumenta likviditāti, saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu Nr.575/2013, var tikt noteikta nepieciešamība koriģēt mazāk likvīdu pozīciju vērtību un attiecīgi samazināt aprēķināto pašu kapitālu. 2017.gadā nepieciešamība koriģēt mazāk likvīdu pozīciju vērtību un attiecīgi samazināt pašu kapitāla aprēķinu netika noteikta.

Papildus grupa veic stresa testēšanu, t.i. analizē bankas/grupas attīstības scenārijus nākamajiem diviem gadiem atkarībā no dažādiem ārkārtējiem, bet iespējamiem makroekonomiskās situācijas attīstības scenārijiem, notikumiem vai izmaiņām tirgus nosacījumos, kā arī novērtē šādu scenāriju, notikumu vai izmaiņu tirgus nosacījumos potenciālo ietekmi uz bankas/grupas risku līmeni, finanšu un kapitāla pietiekamības rādītājiem.

Stresa testu rezultātus izmanto:

- a) lai pārliecinātos, ka minimālās noteiktās kapitāla prasības ir pietiekošas attiecīgo risku segšanai;
- b) kapitāla rezerves noteikšanai, lai nodrošinātu, ka bankas/grupas kapitāls ir pietiekams zaudējumu segšanai iespējamu nelabvēlīgu notikumu iestāšanās gadījumā, kā arī, lai nodrošinātu, ka rīcībā esošā kapitāla apmērs ir pietiekams visa ekonomikas cikla laikā.

Svira

Svira rādītāju (*leverage ratio*) aprēķina kā kapitāla mēru, dalītu ar kopējo riska darījumu vērtības mēru un ko izsaka kā procentuālu attiecību.

Kapitāla mērs ir pirmā līmeņa kapitāls.

Kopējās riska darījumu vērtības mērs ir visu aktīvu un ārpusbilances posteņu riska darījumu vērtību summa.

Svira rādītājs tiek aprēķināts pamatojoties uz pārskata perioda beigu datiem.

Kopsavilkums par grāmatvedības aktīvu un svira rādītāja riska darījumu saskaņošanu	Piemērojamā summa EUR'000
Kopējie aktīvi, kā publicēts finanšu pārskatos	918 119
Korekcijas sabiedrībām, kas ir konsolidētas grāmatvedības nolūkos, bet uz kurām neattiecas regulatīvā konsolidācija (Fiduciārajiem aktīviem piemērotā korekcija, kuri atzīti bilancē saskaņā ar piemērojamo grāmatvedības regulējumu, bet izslēgti no svira rādītāja kopējo riska darījumu vērtības mēra saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 429. panta 13. punktu).	(4 410)
Atvasinātajiem finanšu instrumentiem piemērotā korekcija	860
Vērtspapīru finansēšanas darījumiem (VFD) piemērotā korekcija	-
Ārpusbilances posteņiem piemērotā korekcija (t.i., ārpusbilances riska darījumu konvertēšana uz kredītekvivalenta summām)	2 391
(Korekcija, kas piemērota grupas riska darījumiem, kuri izslēgti no svira rādītāja kopējo riska darījumu vērtības mēra saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 429. panta 7.punktu)	-
(Korekcija, kas piemērota riska darījumiem, kuri izslēgti no svira rādītāja kopējo riska darījumu vērtības mēra saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 429. panta 14. punktu).	-
Citas korekcijas	(1 526)
Svira rādītāja kopējo riska darījumu vērtības mērs	915 434
	KPR svira rādītāja riska darījumi EUR'000
Bilances riska darījumi (izņemot atvasinātos instrumentus un VFD)	
Bilances posteņi (izņemot atvasinātos instrumentus, VFD un fiduciāros aktīvus, bet ietverot nodrošinājumu)	913 146
(Aktīvu summas, kas atskaitītas, nosakot pirmā līmeņa kapitālu)	(1 526)
Kopējie bilances riska darījumi (izņemot atvasinātos instrumentus, VFD un fiduciāros aktīvus)	911 620

Atvasināto instrumentu darījumi

Aizvietošanas vērtība, kas saistīta ar visiem atvasināto instrumentu darījumiem (t.i., neieskaitot atbilstīgo naudas mainīgo drošības rezervi)	295
Palielinājuma summas iespējamajam nākotnes riskam, kas saistīts ar <i>visiem</i> atvasināto instrumentu darījumiem (tirgus vērtības metode)	1 128
Riska darījumi, kas noteikti saskaņā ar sākotnējās riska darījuma vērtības metodi	-
Bruto palielinājums sniegtajam atvasināto instrumentu nodrošinājumam, ja tas ir atskaitīts no bilances aktīviem saskaņā ar piemērojamo grāmatvedības regulējumu	-
(Debitoru parādu atskaitījumi, kas piemēroti atvasināto instrumentu darījumos nodrošinātajai naudas mainīgajai drošības rezervei)	-
(Tirdzniecības riska darījumu, kam veikta klientu tīrvērte, sviras rādītājā neietverta CCP daļa)	-
Pārdoto kredītu atvasināto instrumentu koriģētā efektīvā nosacītā summa	-
(Koriģētie efektīvie nosacītie izlīdzinājumi un palielinājumu atskaitījumi attiecībā uz pārdotajiem kredītu atvasinātajiem instrumentiem)	-
Kopējie atvasināto instrumentu riska darījumi	1 423
Riska darījumi ar VFD	
Bruto VFD aktīvi (bez ieskaista atzīšanas) pēc korekcijām attiecībā uz tirdzniecības uzskaites darījumiem	-
(Bruto VFD aktīvu skaidras naudas kreditoru un debitoru parādu savstarpēji ieskaitītās summas)	-
Darījumu partnera kredītriska darījumi attiecībā uz VFD aktīviem	-
Atkāpe attiecībā uz VFD: darījumu partnera kredītriska darījumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 429.b panta 4. punktu un 222. pantu	-
Starptauka darījumu riska darījumi	-
(Vērtspapīru finansēšanas darījumu, kam veikta klientu tīrvērte, sviras rādītājā neietverta CCP daļa)	-
Kopējie vērtspapīru finansēšanas darījumu riska darījumi	-
Citi ārpusbilances riska darījumi	
Ārpusbilances posteņu riska darījumu bruto nosacītā summa	6 802
(Kredītekvivalenta summu pārrēķinam piemērotā korekcija)	(4 411)
Citi ārpusbilances riska darījumi	2 391
(Riska darījumi, kam piemēro atbrīvojumu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 429. panta 7. punktu un 14. punktu (bilances un ārpusbilances posteņi)	
(Grupās iekšējie riska darījumi, kam (solo līmenī) piemēro atbrīvojumu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 429. panta 7. punktu (bilances un ārpusbilances posteņi))	-
(Grupās riska darījumi, kam piemēro atbrīvojumu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 429. panta 14. punktu (bilances un ārpusbilances posteņi))	-
Kapitāla un kopējo riska darījumu vērtības mērs	
Pirmā līmeņa kapitāls	48 036
Sviras rādītāja kopējo riska darījumu vērtības mērs	915 434
Sviras rādītājs	5.25%

Bilances riska darījumu sadalījums (izņemot atvasinātos instrumentus, VFD un riska darījumus, kam piemērots atbrīvojums)

Kopējie bilances riska darījumi (izņemot atvasinātos instrumentus, VFD un riska darījumus, kam piemērots atbrīvojums), no kā:	913 147
Tirdzniecības portfeļa riska darījumi	-
Bankas tirdzniecības portfeļa riska darījumi, no kā:	913 147
Segtās obligācijas	-
Riska darījumi, kurus uzskata par riska darījumiem ar valsti	244 522
Riska darījumi ar reģionālajām pašvaldībām, DAB, starptautiskām organizācijām un PSS, kuras <u>neuzskata</u> par valsti	-
lestādes	46 396
Nodrošināti ar nekustamā īpašuma hipotēku	-
Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU	2 681
Komerccabiedrības	144 159
Riska darījumi, kuros netiek pildītas saistības	81 200
Citi riska darījumi (piem., pašu kapitāls, vērtspapīrošanas darījumi un citi aktīvi, kas nav kredītsaistības) KPR	394 189

Eiropas Komisija uzskata, ka sviras rādītāja uzdevums ir palīdzēt mazināt pārmērīga aizņemto līdzekļu īpatsvara veidošanas risku un papildināt riskjūtīgā kapitāla prasības.

Sviras rādītājs tiek aprēķināts bankai un grupai katru ceturksni. 2017.gada laikā grupas sviras rādītājs (aprēķinot uz pārskata perioda beigu datiem) ir bijis 5.25% – 8,76%.

Apgrūtinātie un neapgrūtinātie aktīvi

Informācijas atklāšana par apgrūtinātiem un neapgrūtinātiem aktīviem sagatavota atbilstoši 2013.gada 26.jūnija regulas (ES) Nr.575/2013 un 2017.gada 4.septembra regulas (ES) Nr.2017/2295 prasībām, pamatojoties uz iestādes konsolidētajiem finanšu pārskatiem – 2017.gada četru ceturkšņu mediānas vērtības.

A veidne – Apgrūtinātie un neapgrūtinātie aktīvi

EUR'000	Apgrūtināto aktīvu uzskaites vērtība		Apgrūtināto aktīvu patiesā vērtība		Neapgrūtināto aktīvu bilances vērtība		Neapgrūtināto aktīvu patiesā vērtība	
		t. sk. nomināli atbilstīgie ĀAKLA un AKLA		t. sk. nomināli atbilstīgie ĀAKLA un AKLA		t. sk. ĀAKLA un AKLA		t. sk. ĀAKLA un AKLA
Pārskata sniedzošās iestādes aktīvi	32 754	17 291			937 087	246 726		
Pašu kapitāla instrumenti	-	-			102 894	-		
Parāda vērtspapīri	17 291	17 291	17 291	17 291	206 977	81 368	206 977	81 368
t. sk.: segtās obligācijas	-	-	-	-	-	-	-	-
t. sk.: ar aktīviem nodrošināti vērtspapīri	-	-	-	-	-	-	-	-
t. sk.: vispārējo valdību emitēti	17 291	17 291	17 291	17 291	85 068	75 371	85 068	75 371
t. sk.: finanšu sabiedrību emitēti	-	-	-	-	19 216	1 800	19 216	1 800
t. sk.: nefinanšu sabiedrību emitēti	-	-	-	-	100 840	-	-	-
pārējie aktīvi	15 463	-			619 653	161 924		

Kur:

- ĀAKLA – ārkārtīgi augstas likviditātes un kredītkvalitātes aktīvi;
- AKLA - augstas likviditātes un kredītkvalitātes aktīvi.

B veidne – Saņemtais nodrošinājums
EUR'000

	Saņemtā apgrūtinātā nodrošinājuma patiesā vērtība vai pašu emitēti parādā vērtspapīri		Neapgrūtināti	
		t. sk. nomināli atbilstīgie ĀAKLA un AKLA	Apgrūtināšanai pieejama saņemtā nodrošinājuma vai emitēto pašu parāda vērtspapīru patiesā vērtība	t. sk. ĀAKLA un AKLA
Pārskatus sniedošās iestādes saņemtais nodrošinājums	-	-	598 047	-
Aizdevumi pēc pieprasījuma	-	-	-	-
Pašu kapitāla instrumenti	-	-	1 049	-
Parāda vērtspapīri	-	-	1 344	-
t. sk.: segtās obligācijas	-	-	-	-
t. sk.: ar aktīviem nodrošināti vērtspapīri	-	-	-	-
t. sk.: vispārējo valdību emitēti	-	-	-	-
t. sk.: finanšu sabiedrību emitēti	-	-	762	-
t. sk.: nefinanšu sabiedrību emitēti	-	-	542	-
Aizdevumi un avansi, izņemot aizdevumus pēc pieprasījuma	-	-	-	-
Cits saņemtais nodrošinājums	-	-	595 629	-
t. sk.:	-	-	-	-
Emitēti pašu parāda vērtspapīri, kuri nav pašu segtās obligācijas vai ar aktīviem nodrošināti vērtspapīri	-	-	36 794	-
Pašu segtās obligācijas un ar aktīviem nodrošināti vērtspapīri, kas emitēti, bet vēl nav iekļāti			-	-
AKTĪVI, SAŅEMTAIS NODROŠINĀJUMS UN EMITĒTIE PAŠU PARĀDA VĒRTSPAPĪRI KOPĀ	-	-		

C veidne: Apgrūtinājumu avoti

EUR'000

	Sakrītošās saistības, iespējamās saistības vai aizdotie vērtspapīri	Aktīvi, saņemtais nodrošinājums un emitētie pašu parāda vērtspapīri, kas nav segtās obligācijas un apgrūtināti ar aktīviem nodrošināti vērtspapīri
Atlasītu finanšu saistību uzskaites vērtība	-	15 463

Atalgojuma politika

Informācija par atalgojuma politiku un praksi ir sagatavota, saskaņā ar ES Regulas Nr.575/2013 450.punktu, un saskaņā ar FKTK noteikumu "Normatīvie noteikumi par atalgojuma politikas pamatprincipiem" prasībām, ievērojot personas datu aizsardzības likumu.

Banka nosaka atalgojuma politikas ievērošanas kārtību konsolidētās grupas līmenī.

Grupas Atalgojuma politika nemudina uzņemties riskus augstākus par līmeni, kas ir noteikts riska stratēģijā, neierobežo iespēju palielināt savu kapitālu, atbilst ētikas standartiem, ilgtermiņa interesēm un mērķiem, kas ir noteikti attīstības stratēģijā, kā arī atbilst un veicina prātīgu un efektīvu riska un interešu konfliktu pārvaldīšanu, un nav pretrunā ar klientu, investoru un citu ieinteresēto personu interešu aizsardzību.

Grupa ievēro Atalgojuma politikas pamatprincipus, kas izklāstīti iepriekš. Darbinieki, kas ieņem amatus, kuri ietekmē riska profilu, apņemas neizmantojot stratēģijas, kas ierobežo personālo risku, vai šādu atbildību un apdrošināšanu, lai samazinātu paredzamo grozījumu un ietekmi uz atalgojumu risku.

Kandidātu atlases procesu amatiem, kas ietekmē riska profilu, īsteno tādā veidā, lai nodrošinātu to, ka kandidātam ir pietiekamas zināšanas un prasmes, lai veiktu savus pienākumus, un kandidātu apstiprina bankas Padome pilnā sastāvā, veicot Izvirzīšanas komitejas funkcijas, turpmāk tekstā – Komiteja. Veicot kandidātu atlases procesu, Komiteja ņem vērā Padomes un Valdes locekļu individuālās un kolektīvās zināšanas, prasmes, pieredzi un daudzveidību. Komiteja, ciktāl tas ir iespējams, nodrošina abu dzimumu pārstāvību Padomē un Valdē, kā arī garantē, ka bankas Valdes un Padomes lēmumos nedominē kāda viena cilvēka vai nelielas personu grupas viedokļi.

Bankā ir definēts, aprakstīts un tiek īstenots amata piemērotības novērtēšanas process, pieņemot darbā jaunus Valdes locekļus, kā arī katru gadu tiek novērtētas Valdes locekļu un darbinieku, tai skaitā kuri izpilda grupā pamatfunkciju, zināšanas, prasmes un kompetences.

Bankas Padome nosaka un apstiprina grupas atalgojuma politikas pamatprincipus un vismaz reizi gadā, pārskata tos saskaņā ar Bankas darbības attīstības stratēģiju un reaģējot uz ārējo faktoru izmaiņām, ņemot vērā ārējo "Fontes" atalgojumu ekspertu viedokli. Bankas Padome veic Atalgojuma Komitejas funkcijas un uzrauga augstākā līmeņa vadības amatu, kas ietekmē riska profilu, atalgojumu, kā arī nosaka tiem atalgojuma apmēru (pastāvīgo un mainīgo darba samaksas daļu).

Bankas Valde grupas vārdā ir pilnvarota uzņemties risku, kas ievērojami ietekmē grupas riska profilu, katrs Valdes loceklis uzņemas risku saskaņā ar īpašām pilnvarām un savas kompetences ietvaros.

Grupā tiek izmantota atalgojuma struktūra, kas sastāv no šādiem elementiem: nemainīgā darba samaksas daļa un mainīgā darba samaksas daļa (kuru maksā katru mēnesi, ja darbinieks kvalitatīvi izpilda viņam uzticētos darba pienākumus pilnā apmērā, un norādītajā termiņā), kā arī prēmijas. Grupas darbiniekiem, tostarp tiem, kuri ieņem amatus, kas ietekmē riska profilu, par savu pienākumu apzinīgu un pienācīgu izpildi izmaksā katru mēnesi Atalgojumu – nemainīgo un mainīgo darba samaksas daļu, kas būtībā atspoguļo profesionālu pieredzi un atbildības līmeni, kas noteikts darbinieka amata pienākumos. Prēmijas izmaksā tikai par izciliem darba rezultātiem, un individuāli novērtē Padomes sanāksmē, ņemot vērā rezultātu ilgtspēju un esošā potenciālā riska novērtējumu. Prēmija atspoguļo darbinieka produktivitāti, kas pārsniedz noteiktās amata pienākumos prasības.

Lai neveicinātu grupas riska līmeņa pārsniegšanu, un neierobežotu grupas spēju nodrošināt kapitāla pietiekamības līmeni, banka nosaka attiecībā uz amatiem, kas ietekmē riska profilu, prēmiju maksimālo apmēru (naudas izteiksmē), izvērtējot prēmiju izmaksas ietekmi uz kapitālu un kapitāla pietiekamības līmeni. Prēmiju piešķir tikai par izciliem darba rezultātiem, izvērtējot katru darbinieku individuāli Padomes sēdē, un tā nepārsniedz 69% no darbinieka Atalgojuma par pēdējo kalendāro gadu.

Banka nesniedz labumus, kas saistīti ar pensiju un papildu iemaksām privātajos pensiju fondos, nenodrošina nemonetāro atalgojuma formu, nepieļauj mainīgās daļas garantēto izmaksu un izmaksu nemonetārā formā. Banka nenosaka, bet pieļauj atļaišanas papildu pabalstu izmaksu amatiem, kas ietekmē bankas riska profilu, un kuru apjoms pārsniedz atļaišanas pabalstu apmēru, kas ir noteikts Darba likumā.

1. tabula. Informācija par darbinieku atalgojumu

	Padome	Valde	Ieguldījumu pakalpojumi ¹	Privātpersonu vai mazo un vidējo komercsabiedrību apkalpošana ²	Aktīvu pārvaldīšana ³	Korporatīvā atbalsta funkcija ⁴	Iekšējās kontroles funkcija ⁵	Pārējie darbības veidi ⁶	Uzskaites vērtība
Darbinieku skaits gada beigās	4	14	25	785	14	413	56		
Peļņa / (zaudējumi) pēc nodokļiem									-36,275,862
Kopējais atalgojums	1,130,849	3,061,407	1,110,029	7,366,717	579,109	7,555,758	974,101		
Tajā skaitā: mainīgā atalgojuma daļa		48,550	260,147	416,656		399,932	65,531		

¹ Konsultāciju sniegšana par komercsabiedrību finansēm, darījumi ar regulētā tirgū tirgotiem vai regulētā tirgū netirgotiem finanšu instrumentiem, kā arī ar finanšu instrumentu tirdzniecību un pārdošanu saistīti pakalpojumi.

² Privātpersonu un komercsabiedrību kreditēšana.

³ Ieguldījumu individuālo portfeļu pārvaldīšana, ieguldījumu, kas veikti Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Direktīvas 2009/65/EK par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU) prasībām atbilstošos ieguldījumu fondos, pārvaldīšana (*managing of UCITS*) un citi aktīvu pārvaldīšanas veidi.

⁴ Visas funkcijas, kuru darbība attiecināma uz visu kredītiestādi/konsolidācijas grupu, piemēram, IT, personāla vadība.

⁵ Iekšējais audits, darbības atbilstības kontroles funkcija un risku kontroles funkcija.

⁶ Darbinieki, kuru profesionālo darbību nevar attiecināt uz iepriekš minētajām darbībām. Iestāde pārskatam pievieno papildu skaidrojumu, norādot, kādos darbības veidos darbinieki veic savu profesionālo darbību.

⁷ Instrumenti, kas atbilst šo noteikumu 18.2.2. punktā minētajām prasībām.

2. tabula. Informācija par iestādes riska profilu ietekmējošiem darbiniekiem

	Padome	Valde	leguldījumu pakalpojumi ¹	Privātpersonu vai mazo un vidējo komerc-sabiedrību apkalpošana ²	Aktīvu pārvaldīšana ³	Korporatīvā atbalsta funkcija ⁴	Iekšējās kontroles funkcija ⁵	Pārējie darbības veidi ⁶
Iestādes riska profilu ietekmējošo darbinieku skaits gada beigās	4	14	3		4	13	8	
tajā skaitā riska profilu ietekmējošo darbinieku skaits augstākās vadības pozīcijās								
Atalgojuma nemainīgā daļa								
Kopējā atalgojuma nemainīgā daļa	1,130,849	3,012,857	227,974		433,952	526,355	173,158	
tajā skaitā nauda un citi maksāšanas līdzekļi	1,130,849	3,012,857	227,974		433,952	526,355	173,158	
tajā skaitā akcijas un ar tām saistītie instrumenti								
tajā skaitā citi instrumenti ⁷								
Atalgojuma mainīgā daļa								
Kopējā atalgojuma mainīgā daļa		48,550	90,553			34,154	20,207	
tajā skaitā nauda un citi maksāšanas līdzekļi		48,550	90,553			34,154	20,207	
tajā skaitā akcijas un ar tām saistītie instrumenti								
tajā skaitā citi instrumenti ⁷								
Atliktā atalgojuma mainīgā daļa								
Kopējā atliktā atalgojuma mainīgā daļa, kas atlikta pārskata gadā								
tajā skaitā atliktā daļa naudas un citu maksāšanas līdzekļu formā								
tajā skaitā atliktā daļa akciju un ar tām saistīto instrumentu formā								
tajā skaitā atliktā daļa citu instrumentu formā ⁷								
Kopējā neizmaksātā atliktā atalgojuma mainīgā daļa, kas piešķirta pirms pārskata gada								
tajā skaitā daļa, uz kuru ir iegūtas neatsaucamas tiesības								
tajā skaitā daļa, uz kuru nav iegūtas neatsaucamas tiesības								
Kopējā pārskata gadā izmaksātā atliktā atalgojuma mainīgā daļa								

Atalgojuma mainīgās daļas korekcija	Pārskata gada laikā piemērotā atalgojuma mainīgās daļas korekcija, kas attiecināma uz iepriekšējos gados piešķirto atalgojuma mainīgo daļu								
Garantētā atalgojuma mainīgā daļa	Garantētās atalgojuma mainīgās daļas (<i>sign-on payments</i>) saņēmēju skaits								
	Garantētās atalgojuma mainīgās daļas (<i>sign-on</i>) apmērs								
Atlīdzība par darba tiesisko attiecību izbeigšanu	Darbinieku skaits, kas saņēmuši atlīdzību par darba tiesisko attiecību izbeigšanu	1							
	Pārskata gadā izmaksātās atlīdzības apmērs par darba tiesisko attiecību izbeigšanu	3,025							
	Lielākās atlīdzības par darba tiesisko attiecību izbeigšanu apmērs vienai personai	3,025							
Ar pensionēšanos saistītie labumi	Darbinieku skaits, kas saņem ar pensionēšanos saistītos labumus								
	Ar pensionēšanos saistīto labumu apmērs								

¹ Konsultāciju sniegšana par komercsabiedrību finansēm, darījumi ar regulētā tirgū tirgotiem vai regulētā tirgū netirgotiem finanšu instrumentiem, kā arī ar finanšu instrumentu tirdzniecību un pārdošanu saistīti pakalpojumi.

² Privātpersonu un komercsabiedrību kreditēšana.

³ Ieguldījumu individuālo portfeju pārvaldīšana, ieguldījumu, kas veikti Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Direktīvas 2009/65/EK par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU) prasībām atbilstošos ieguldījumu fondos, pārvaldīšana (*managing of UCITS*) un citi aktīvu pārvaldīšanas veidi.

⁴ Visas funkcijas, kuru darbība attiecināma uz visu kredītiestādi/konsolidācijas grupu, piemēram, IT, personāla vadība.

⁵ Iekšējais audits, darbības atbilstības kontroles funkcija un risku kontroles funkcija.

⁶ Darbinieki, kuru profesionālo darbību nevar attiecināt uz iepriekš minētajām darbībām. Iestāde pārskatam pievieno papildu skaidrojumu, norādot, kādos darbības veidos darbinieki veic savu profesionālo darbību.